

For Hjemmet.

Et Tidsskrift for nyttig og underholdende Læsning.

3die Aarg.

31te Oktober 1872.

20de Sæfte.

Margrethe.

(Af S.)

(Slutning.)

Margrethe gik op og ned i Ver-
relserne, ibrigt beskæftiget med at
udfinde, hvad der kunde undværes,
og hvad der burde beholdes, da
hendes Mand's Onkel, Oberst Søeg,
traadte ind.

Han saa med Forundring paa
hendes røde Kinder og oplivede Ud-
tryk og udbrod fornøiet: "Nyglet
har nok som sædvanlig gjort en
Nyg til en Elefant; det sagde, at
Williams Formue var tabt. Jeg
skyndte mig strag herhen for at til-
byde, hvad Hjælp jeg formaaede,
men det glæder mig, at det ikke be-
høves".

"O, jeg takker Dem inderligt; den,
der hjælper strag, hjælper to Gange;
dog med Guds Bistand behøve vi
ingen Hjælp, Njont Nyglet rigtig-
nok har talt sandt".

Hun bad ham tage Plads og
forklarede derpaa hele sin Sind-
stemning og sine Planer.

"Nu vil De forstaa mig, kjære
Onkel, naar jeg siger, at denne Ulyk-
ke, som Verden kalder det, forekom-
mer mig som en Frelse. Vi førte
en saa magelig, saa sorgløs-Tilvæ-
relse, som kun gamle Fjolt, paa de-
res Dages Aften, efter et velsort,
nyttigt Liv, have Lov til at føre.
Vi kunde vistnok, og vi burde gar-
ste sikkert have skabt os selv Pligter,
ikke blot have nydt, men ogsaa vir-
ket; dog vi forstode det ikke, og maa
derfor takke Vorherre, at han naa-
digt har ført os ud af dette Belvære
—der efterhaanden vilde have øde-
lagt os aandeligt og legemligt—at
han naadigt har tvunget os til at ar-
bejde; thi da er Svilen sød.—Det er
virkelig en Lettelse, at William nu
er borte; det vilde have pint ham,
at se Fremmede gaa og købe vore
Ting, saa Suset efterhaanden blev
tomt. Naar han vender tilbage,
haaber jeg at have Alt i god Or-

den paa vort kjære Vindebakke. Det Første, jeg vil gjøre, er at affsedige Tjeneren og Pigen, ja, det skal ikke endnu idag; jeg vil gjerne betale et Fjerdingssaars Løn og Kostpenge; det er en Draabe i Havet mod den ringtelig dyre Husholdning, vi føre”.

Obersten saa hjertelig paa hende; han fandt hende saa god, saa fornuftig, saa smuk; han lykønskede ret William til hans Valg, og saa var han tillige hjertelig glad, at hans egen Datter, under nærværende Omstændigheder, ikke havde faaet Broder sønnen.

“Deres Opførsel og hele Opfattelse gjør Dem stor Ære, min unge Kusine; De har en ædel og modig Sjæl, og jeg vil føle mig hædret, hvis jeg maa være Dem en Støtte i Williams Graværelse”.

Og den stolte, gamle Officer tog med Ærbødighed den lille jydsk Præstedatters Haand og førte den til sine Læber

Koffepigen fik sine Penge; hun var meget ærgerlig og gift; Tjeneren derimod, der ikke havde haft Leilighed til at tjene saameget udenom, var ret tilfreds med at være sin egen i nogen Tid.

Keppe havde de forladt Huset, før lille Inger smuttede ud i Kjøkkenet, hvor hun før ikke havde ovøvet at komme; og hun figede under Vorde, paa Gylde, i Spijskammer og overalt. Det var morsomt; nu kunde hun regjere derude. “Jeg skal nok sørge for Middagsmaden”, sagde hun oprømt.

Hvad skulde det være? Der stod Trred i Gelee, en spækket Kalkun, Karbonade, gjort istand til at steges, og mange andre gode Ting, men hun rystede paa Hovedet; det

skulde være noget Aparte, det rigtig kunde smage; hun havde paa Følelsen, hvad det maatte være, og saa lavede hun kogt Mælk med Rugbrødstærner og Sild med Potetes.

Hun fik stor Ros for sin Anretning; Intet kunde have smagt bedre eller gjort et behageligere Indtryk.

Efterhaanden aflagde alle Omgangsvennerne Besøg; nogle saa af sandt Venstreb; de fleste af Mysgjerrighed, for at se, hvorledes Margrethe fandt sig i det; og disse excellerede i tomme Trøstegrunde, ubrugelige Raad og udelikate Spørgsmaal; en liden Del kom af andre Grunde; de mente, at, da hun dog — hvilket gjorde dem hjertelig ondt — maatte stille sig af med en Mængde Kostbarheder, kunde de ligesaa godt kjøbe dem; Møbelhandlerne bøde saa stammeligt lidet; saadanne Menneffer benyttede sig altid af Omstændighederne. Og Margrethe takkede dem venligt, men mærkede snart, at de bøde endnu mindre end Møbelhandlerne.

“Hvor er det muligt, at hun kan være saa rolig, saa fornøiet; hun maa være letsindig eller flegmatisk, eller”, og Stemmerne sank, og der hymtedes Ord om svigagtig Fallit, og om at de kun pro forma havde mistet Formuen.

Men Obersten slog i Bordet, Røget han, Verdensmanden, kun gjorde, naar han var alvorlig vred, og saa sagde han med en Stemme, saa barsk, som om han kommanderede gjenstridige Soldater:

“Margrethe Høeg har min fulde Agtelse; gudhengiven og nøisom er hun tilfreds med sin Løb, og tak-

nemmelig, fordi hun ikke har mistet Noget, hun elskede, men kun tom Flitter og Pragt, hvorved hendes Hjerte aldrig har hængt. Vi Verdensbørn kunde vistnok, idetmindste føler jeg det med mig, ikke have efterlignet hendes Opførsel, men desto mere maa vi ære den. Hvad mig angaar, betragter jeg det for en personlig Fornærmelse, naar Noget taler et ondt Ord om hende“.

Smidlertid ordnede den unge Kone, uden at tænke paa, hvad Verden dømte, roligt og betænsomt Alt. Da enhver Regning var betalt—Kjøbmandens og Slagterens vare forbausende store og talte ikke til Gavn for Frederikkes Ærlighed—hadde hun dog en net liden Sum tilbage, en Nødsstilling, som ikke maatte røres.

Den tiende Mai kom Ole, i høistegen Person, for at afhente dem. Han saa sjæleglad ud; de engelske Penge, der blot havde bragt Ulykke, vare borte; nu kom Gaarden igjen til Hæder og Værdighed som Hjem og Opholdssted; hans Birken blev til Nytte og Velsignelse. Og han slog et mægtigt Knald med Pidsken og saa med Stolthed paa det smukke, lille Kjøretøj, —“salig Fruens nye Bogn“, der var kjøbt til Williams Børnedaab.

Margrethe saa tilbage paa de tomme Stuer; hun saa op ad Gulvet, da hun stod ved Bognen; saa rakte hun Overtien Haanden, kysede den venlige Pauline, og bortførte de.

Ville Inger sad hos Ole; hun var som en Fugl, der er sluppen ud af Buret; hun sang, hun snaktede, hun tog Lønnen ud af hans Haand for selv at føre, og Ole

blev stet ikke vred; det lod, som om den strenge, gamle Mand fandt særdeles Behag i den lattermilde Piges Selskab.

Margrethe var stille og tankfuld; rigtig glad kunde hun ikke være, før hun havde ham igjen, før hun saa ham lykkelig i det rolige Hjem, før hun af Erfaring vidste, at Savn og Indskrænkninger ikke vilde trykke ham for haardt.

Der blev vendt op og ned paa Lindebakke, malet og tapetseret. Det varede ikke længe, før det blev det nydigste lille Hjem, saa hyggeligt, saa smukt, saa solrigt; hun kunde ikke tænke sig noget venligere; gid nu han maatte finde det Samme.

Gamle Ole brummede vel saa smaat over de mange Forandringer, men han var dog ret tilfreds alligevel; kun hans egen Stue, hans søle, mørke, tomme Stue maatte ikke røres; men Margrethe indrettede ham desuagtet et lidet Kammer ud til Haven med en magelig Lænestol, Pult, Boghylde og en rigtig god Seng. “Saa kan Ole være, hvor De vil“, sagde hun skjælmst, og det varede ikke ret længe, før han var der om Dagen, og snart blev han der om Natten med.

Haven blev omgrabet, smukke Græsplainer og Blomsterpartier anlagte; der arbejdede Inger med Liv og Glæde. En Dag, da hun muntert syngende gik og vandede de unge Jordbærplanter, kom en frygtelig stor Hund farende imod hende, og da hun forstrækket sprang tilfæde, stod hun lige for dens Hætte, der unge Stoffoged, der holdt en Fiskestang med en stor Fisk paa. Han tog Hatten dybt af og sagde:

“Om Forladelse, Frue, jeg søgte

efter Ole Hansen, han var ikke paa sit Kammer, saa troede jeg, han maatte være her; jeg vilde blot bringe ham denne Gjedde".

"Jeg er ikke Fruen; mit Navn er Tomfru Nabu", svarede hun skjelmisk, og det var, som om han saa glad ud, da han hørte, at hun ikke var Fruen. Hun førte ham op i Huset, som han næsten ikke kunde gjentjende; derpaa spiste han Frostost med Ole, og hørte endelig af den virkelige Fru, at den lille Tomfru Nabu, trods sine Smilshuller og sit lystige Bæsen, var en Pige, der havde Hjertet paa det rette Sted, en Pige, der havde bestaaet sin Prøve.

Fra den Tid af havde den unge Lund hyppige Grinder paa Lindebakke; snart vilde han spørge Ole tilraads med Et og Andet; snart bragte han Fisk, Bødder, ja selv Blomster, især Pinkseltier fra sin egen Have. Det traf sig gjerne, at han fik Suger itale, og han bad hende besøge hans Moder, der var saa ene.

Den unge Pige saa hver Dag fra sit Kammervindue over til Skovfogedboligen med de to Valnøddetræer udenfor Døren, og hun havde Øyst til at gaa derind, men Mod havde hun ikke rigtig; hun saa hans gamle Moder gaa om i Solskinnet; hvor saa hun dog venlig og blid ud; Suger syntes allerede, hun holdt af hende, og saa sukede hun og havde mange Tanker.

Smidlertid tænkte Præstefamilien ofte paa sine unge Naboer; den gode Frue især havde travlt med at udmale sig deres Glendighed, og mere end en Gang sældte hun Taarer for deres Stkld.

"Lille Lørup", jagde hun en Dag til sin Mand, idet hun bød ham en Portion Rhabarbaragrød med tyk Fløde paa, "jeg gaar op til de unge Folk; de burde vistnok komme først, men det overser jeg; hjælpe og troste er min største Glæde".

"Man kan ogsaa undertiden komme til Uleilighed, Kathrine", bemærkede Præsten.

"Du er en hæderlig Mand, Lørup, men du har ingen rigtig Følelse".

Efter dette Udbrud tørrede Fru Lørup en Taare af den trinde Kind og havde mere Sukker og Fløde paa sin Grød, medens hun grundede over en liden Tale, hun agtede at holde for de unge, ullykkelige Menneſter. Hun holdt nemlig uendelig meget af at prædike, og fandt selv, at hun gjorde det bedre end Manden. Det var den godmodige Konos ene Kjøphest; den anden, som blev drevet mere i Smug, var, at være Læge. Hun havde et helt Apothek, som stod til Tjeneste for Alle og Enhver; det indeholdt mere eller mindre uskyldige Gjenstande, som Spanskflueplaster, Kongen af Danmarks Draaber, Brødpulver, Gyldethe, Doktor Morrisons Piller, Revalenta arabica og en grønlig Essents af en forunderlig Lugt, der var et Universalmiddel mod Sygdomme i Almindelighed og Kolera i Særdeleshed.

Den lille, tykke Frue var ligesaa rød som hendes Hattebaand, da hun maatte hvile sig paa Bænken ved Brien; og der samlede hun sine Tanker og gennemgik Talen.

Vi kunne ikke negte, at Fru Lørup blev lidt slau, da hun saa den smukke, tilfredse, unge Husmoder i

de elegante Værelser, mod hvilke hendes egne stode aldeles i Skygge. Hendes Lærere og Trøstegrunde maatte gjemmes til en bedre Leilighed; her var ingen Anledning til at tale om Resignation, om Taalmodighed, om at man ikke maatte hænge sit Hjerte ved jordiske Ting; her var slet ingen Anledning til at tilbyde sin Protektion, men da Fru Lorup først havde fattet sig lidt, blev hun dog fuldkommen forsonet ved den venlige Modtagelse og Taulken om et selfabeligt Samliv.

Hu var Alt færdigt til hans Ankomst; naar vilde han komme? I det sidste Brev, der forkyndte, at Intet var reddet, skrev han: "jeg kommer, naar du mindst venter det".

Det var deres Bryllupsdag; Margrethe syldte Vaserne med Blomster og Bøgegrene, og smykkede sig selv paa det Bedste. Der var, imod Sædvane, ingen No paa hende; hun kunde ikke blive to Minuter paa et Sted.

Himlen var saa blaa, saa høi, der var ikke en eneste Sky; Vølgerne stovpæde saa fornøieligt; Skoven var saa nysudsprungen, saa deilig. Margrethe gif henad Stien til den lille Høi med det omblaeste Træ paa, hvorfra man kunde se Landeveien. Han kom dog vist idag; han maatte komme idag!

Hun længtes saa inderligt, og dog frygtede hun, frygtede for at se ham nedslagen og modløs, og frygtede for ikke at være istand til at trøste ham.

Se den lille Stovsly hiit henne, langt, langt borte; hvor kan den saa hendes Hjerte til at slaa saa stærkt, som om det vilde sprænge

Bryttet. Det er vel en Dreng med Kjøer eller en Lørvebogn, eller en Ridende, eller, men Margrethe tænkte ikke paa de forskjellige Muligheder; hun fløi over Marken hen til Landeveien. Det var en Cuspende-Postbogn; kun en Mand sad i den; det var ham, det var naturligvis ham; han vidste det jo. Han sprang ud af Bognen, og hun laa i hans Arme.

"Lovet være Gud, at jeg har dig igjen".

Hun saa paa ham, som om hun vilde læse ham ind i Sjælen. Han saa inderlig glad ud, men forandret; hun syntes, han var bleven høiere; der var en Kraft i hans Blik; hans Arm laa ømt og ligesom beskyttende om hendes Liv.

"Idag for et Aar siden, Margrethe!—nei, tro ikke, min Elskede, at jeg mindes hin Dag med Bemød; denne forekommer mig endnu skjønnere; min Kjærlighed er ogsaa forædlet; den er bleven alvorligere, dybere, jændere".

Hun tog hans Arm; hun var Vorherre saa taknemmelig; hun følte sig saa ydmyg, og saa var hun saa stolt af ham.

Da hun kom forbi Præstens Have, stod Fru Lorup og nikkede til dem og kyskede paa Fingeren til dem; den unge Stovfoged, som kom fra Lindebakke, hvortil han havde bragt en Net Fisk, tog Satten af med et Smil, som glædede han sig paa hendes Begue.

"Min Gretche", udbrod William, "det er jo her, som det var hjemme hos dine Forældre; Alle se paa dig, som om de holdt rigtig af dig".

Hun ferte ham gjennem Søve-

ind i Huset; hans Forbavselse var baade komisk og rørende.

"Min søde Ben, jeg kan neppe tro mine Dine; du har jo gjort Underverker; og jeg, som var forberedt paa at finde det godt, hvorledes det saa var. Ser er jo yndigt, smukkere end vi havde det før, saa smukt, som kun dit hjærlige Hjerte kunde indrette det".

Derpaa rystede han Oles Haand og sagde, at han haabede, Ole vilde lære ham Landvøsenet fra Bunden; den smilende Inger betragtede han med Forundring.

"Det er ikke Inger! det Ansigt kjender jeg slet ikke; det sad ikke paa den lille Pige, der vilde forlade os og tage hjem til sine Egne".

De lo Alle; saa blev der drukket Kaffe, og det var Alt saa indbydende og smagte ham saa deiligt.

"Hvedebrødet har du selv lavet, Grethe; jeg huster det tydeligt fra Præstegaarden; Sofies er ikke nær saa velløkket. Du ser forundret ud, men det kan jeg godt bedømme; jeg kommer lige dertil, og bringer varme Hilsener med fra dine Kjære. Din Fader er en prægtig Mand; vi forstaa hinanden, og jeg tør sige, at vi ere sande Venner. Mama kan ikke rigtig tilgive mig, at Formuen gik tabt; hun lod selde Ord om, at jeg burde have sat Pengene i Jordegods her i Landet.—Jeg tror ikke, det er svært at være efterfølg; hvad mener du?"

"Det tror jeg ikke heller; men dit eget Bærelse har du endnu ikke seet, William".

Hun førte ham ind i hans hyggelige, styggefulde Stue.

"Ser er deiligt, Margrethe, det vil rigtigt være behageligt at sidde

her og arbejde; du ser paa mig, min egen Kone, ja, jeg har rigtig nok før båret et ørtesløst Menneſte, men med Guds Bistand skal det blive anderledes. Kan du huske, hvad din Fader sagde: "En selvstændig Mand bør uden at stole paa nedarvede Rigdomme, kunne ernære sig og Sine". Det kan jeg, o, vidste du, hvor den Tænke gjør mig lykkelig; vi kunne bestaa, selv uden dette hjære Vindebatte, Arven efter Bedstemoder. — Sæt dig her hos mig, Margrethe, saa skal du høre. Allerede da jeg var et ganske ungt Menneſte har jeg, som Søn baade af England og Danmark, følt Trang til at overføre, hvad der henrev mig i den engelske Litteratur, i mit Fædrenesprog; ja, jeg har endogsaa begyndt derpaa, men var for ustadig til at fuldføre det; disse Prover har jeg imidlertid nu vist en Boghandler, som fandt dem særdeles gode og betroede mig flere Arbejder, samt lovede mig stadig Besjæftigelse. Det er en Guds Betsignelse, ikke alene for det Tillæg, vore Indtægter derved erholde, men ogsaa, og endnu langt mere, for den helbredende Virkning, det vil have paa min Sindstemning; og saa forekommer det mig tillige som en Gave fra min afdøde Moder; det er jo gennem hendes Slægtninge, at jeg er bleven Sproget saa fuldkommen mægtig.—Du behøver ikke at stamme dig over din Mand, Margrethe; han kan bære, hvad der er ham tilfikket; du stammer dig heller ikke over ham, tverimod, jeg læser i min lille haabefulde Hustruens glindsende Dires straalende Smil, at hun er folt af ham".

Det var den sidste Aften i Aaret, en Aften, der er forunderlig hstidelig for alle dem, der lade de svaendne Dage drage forbi Laanen.

I Salen paa Vindebaake vare de røde Gardiner trukne for; det knitrede og flammede saa hyggeligt og muntert i Raffelovnen; Margrethe laa paa Sofaen, lidt bleg, men lystsalig; en Bugge stod tæt ved hende, og hun saa paa den spæde, slumrende Dreng, og hun saa paa sin Egtfælle, der stod tankesfuld ved Siden.

"Ja, Margrethe, vi ville takke Herren for Aaret; Alt, hvad det har bragt, var godt; det har lært mig, hvilken Betsignelse jeg eiede i dit rene Hjerte, i din rige Kjærlighed; det har lært mig Livets Alvor, men tillige Livets Bærd; nu har jeg ligesaa megen Rød med at saa Tiden til at flaa til, som jeg før havde med at saa den flaaet ihjel; det har skjænket os denne Skat, vor lille Dreng, som i Sandhed ikke skal opdrages til en Døgenigt. Alt det har Aaret bragt os, min Sustru,

og det har bragt os nærmere til Vorherre; maa vi kunne sige det Samme idag om et Aar; maa vi kunne føle, at vi ere blevne bedre, da ville vi ogsaa være endnu lykkeligere, hvis det er muligt".

Dg hun lagde sin Arm om hans Hals, og hun tænkte: "Det er ikke muligt".

Ude i Borgestuen gif det lystigt til; gamle Ole kom, med det glædeste Ansigt, med Punschen; de fandt Alle, at den lugtede saa deilig. Ole øste i Glassene og foreslog Herstabs Skaal; den blev druffet med Jubel; de raabte Hurra og glædeligt Nytaar, saa det kunde høres langt bort.

Men Inger, hvor var hun?

Ja, vil du se hende, saa maa du gaa henad den frokne Sti, der knager under dine Fødder; de funkende Stjerner ville nok vise dig Veien til Skovfogdens lille Hus. Gjennem de lukkede Skodder falder der en smal Lysstribe ud paa Sneen. Derinde bor nu lille Inger som Skovfogdens Kone.

Karl den Store.

I. Indledning.

Blandt de mange Stammer, der vare med i den store Folkedamp paa de katalauniske Marker, vare ogsaa Frankerne. De stode i den midtre Fylkning og værgede sig med stor Djerfthed. Men de vare endnu et lidet Folk, og da de heller ikke havde baaret Dagens Byrde, sit de in-

gen Del i Vren for Sciren; thi den stiftede Romer og Vestgoter imellem sig. Dette lille Folk skulde dog blive det mægtigste blandt alle germaniske Stammer. Vestgoter, Gepider, Vandaler og Ostgoter, der gennem hele Folkvandringens Aarhundrede havde staaet i Forgrunden, skulde snart vige Pladsen for andre.

De grundede vistnok Nager i de Lande, hvor Romerne før havde styret, men disse bleve ei af lang Varighed. For det Første vare de nemlig Acreaner, medens den ældre romerske Befolkning hørte til den rettroende katholske Kirke. Dette vakte Ehd indeni deres Nager og svækkede deres Kraft. Dertil kom ogsaa, at de bosatte sig i Lande, der i Beiligt, Næringsveie og naturlige Forhold i det Hele vare vidt forskellige fra deres oprindelige Hjem. De maatte indrette sit Levesæt paa en Maade, de ei vare vant til, og under Indflydelsen af den varme Sol og Landenes Rigdom tabte de lidt efter lidt sin medfødt Stridbarhed og Haardsjorhed. Endelig vare ogsaa disse Lande, Stalia, Afrika og Spanien, saa langt fjernede fra de germaniske Folks Hjem, det nordlige Thyland, at nogen Indvandring derfra, som kunde styrke og fornye de henhygnende Stammer, vanskelig kunde finde Sted. Afskaarne fra det store Folketræ, visnede de derfor hen, og deres Nager opløstes. Saa gik det med Vandalernes, med Ostgoternes og Gepidernes. Selv Vestgoternes navnkundige Rige hulkede tilsidst under (711).

Underledes var det derimod med Frankerne. De gik for det Første under sin Konge, Klodvig, over til den katholske Tro og havde derved den Kloft, der var mellem dem og de ældre Beboere af Landet. Dertil kom, at de havde taget Land i den nordlige Del af Gallia, nær Thyland, og at de herfra fik stadig Tilstrømning af indvandrende Germaner. Dernæst gik ogsaa deres Erobringer mere mod Ost end mod Ehd, og herigjennem fik det germa-

niske Element aldeles Overvægten i deres Rige, medens det i Spanien og Stalia aldeles oplugtes af den romerske. Tilslut havde Frankerne flere dygtige Konger, som forstode at udbide Niget og holde det sammen. Ypperst af dem var Klodvig, omkring Aar 500. Men dennes Eellinger vare daarlige Hovdinger, der ei kunde hindre, at Niget deltes, og at de mægtige Stormænd tilroev sig al Magten til liden Maade for Land og Folk. Og saaledes gik det til, at selv det frankiske Rige, som ved Klodvig var bleven det mægtigste i Vesten, syntes at gaa sin Opløsning imøde. Men dette var saameget sorgeligere, som Kristenheden netop ved den Tid havde faaet tvende farlige Fiender, som truede den med Undergang. I Ehd for Elben og de bhmiske Bjerge havde Avareerne, et mongolsk Folkesæd, Hunernes Eellinger og Arvetagere, grundet et Rige, der var farligt ved sin Størrelse og Folkets vilde Tapperhed. Men en endnu farligere Fiende truede fra Ehd. Som Orkenens Sirocco, der farer tusende frem, afbrænder Marken og afløver Træerne, havde Muhameds Børn kastet sig over den kristne Verden. Intet kunde holde Stand mod deres vilde Tapperhed og glødende Troesiver; i mindre end to Mennefsaldrer var Halvparten af den kristne Verden oversvømmet, og allerede kastede den første Araber et speidende Blik over Sundet ved Gibraltar hen mod det fagre Land, der i det Fjerne havde sig over Havet. Sundet var ikke vanskeligt at komme over, og allerede ved det ottende Aarhundredes Indgang var det ældste og ærværdigste af alle de germa-

niske Niger bukket under for Araberne. I Slaget ved Wadi Becca ikke langt fra Keres (711) laa Etlingerne af dem, der havde seiret ved Chalons, under for kun en Fortrop af de fremtrængende Araber og Maurer. Paa den ene Side Maurer og paa den anden Side Maurer, og inden Kristenheden seld var der Opløsning og Forvirring.

Men netop ved den Tid undergik det frankiske Rige en Omdannelse, ved hvilken Kristenheden skulde frees mod maurisk eller arabisk Magt. Denne vigtige Forandring knytter sig til den Vets Historie, til hvilken Karl den Store hører, han, om hvem vi i det Følgende skulle fortælle. Hermed havde det sig saaledes: Blandt Frankerføngens Mænd var især Gushovmesteren mægtig, han var den første ved Hoffet og styrede Kronens Gaarde; men nu traf det sig saa, at denne Post var bleven arvelig i den mægtigste af alle Hovdingeætter. En af Slægten, der hed Karl, havde saaledes faaet Magt over al Frankland, der, som før sagt, var blevet delt i mange mindre Niger. Siden havde han kæmpet mod Araberne, der vare trængte op mod Gallia. Havde ikke han været, havde de rimeligvis taget hele Frankland, men han slog dem saa aldeles ved Tours (732), at de tabte Lyften til oftere at prøve Styrke med Frankerne. Men denne Stordaad spredte en saadan Glæde over Karl, som fra nu af kaldtes Martel (Hammer), at man aldeles glemte Kongen over hans Gushovmester. Kongen blev kun en Styggesyrst, der vistes frem ved enkelte høitidelige Leiligheder, naar der saaledes kom fremmede Sendebud til

Hoffet, eller naar der skulde være Thing. Da kunde man se ham paa en Bogn, der var forpændt med fire hoide Dyrer, fjøre paa Mærkemærken, hvor Folket var samlet. Ellers hørte man ikke stort fra ham, og han boede hjemme paa sin Gaard, omgivet af nogle saa Tjenere, og han levede af, hvad Gushovmesteren vilde unde ham. Denne Karl var forenkelt en dygtig Mand, og der stod stort Ry af ham, baade fordi han saa alvorligt havde tugtet Araberne og tillig: ellers kæmpet saa drabeligt paa Rigets Landemærker. Gjennem ham bleve Frankerne igjen, hvad de havde været under Klodvig, det mægtigste Folk i Vesterlandene, og de bleve til Forsvar og Støtte for den hele Kristenhed i dens Kamp mod Hedninger og Araber. Da Karl var død, fulgtes han i Styret af sin Søn Pipin. Denne blev kaldet den „lille“, fordi han var liden af Vægt, men han naaede dog saa høit, at han kunde række sin Faders Kongesæde og tilslut fattede Kronen paa sit Hoved. Han var en stor Hovding som Faderen, og var med i mange Slag; blandt andet hjalp han Paven mod Bengobarderkongen Aistulf, og derigjennem fik han det mægtige Præsteskab paa sin Side. Det Sidste kom ham senere til Nytte. Thi omfiden: iufte det ham, som rimeligt kunde være, at det var i høj Grad ubilligt, at han skulde bære Kongedømmets Byrder, medens en Anden, der intet dugede, skulde have Navnet og Væren. Og da Paven spætes det Samme, lod Pipin ydensidere den sidste Styggefønge af Klodvigs Æt afrette, krourage og sende i Kloster, og alt dette gik saa siltfærdigt for

fig. som om det var Roget, der fulgte
 Taa ganske af sig selv. Selv lod
 han sig dernæst krone og salve til
 Konge. Dette skede i Aaret efter
 Kristi Byrd 754. Det Held, der
 hidtil havde fulgt Pipin, var ogsaa
 siden med ham, og han blev tilslut
 sin Tids mægtigste Fyrste. Han
 raadede over alt Landet fra de
 spanske Grændsejælde og Alperne til
 op imod Nordsjøen og fra Atlanter-
 havet til langt ind i Tyskland, men
 endnu mægtigere blev hans Søn
 Karl, og om ham er det, vi i det
 følgende skulle tale.

2. Karl som Krieger.

Pipin døde i Paris den 24de
 September 768, og efter ham fulg-
 tes han i sit Høvdingedømme af Søn-
 nerne Karl og Karlmann. Disse
 vilde styre sammen, men de enedes
 ikke rigtig, og det var saaledes et
 kort Held, at Karlman døde allere-
 de inden det tredje Aars Udgang.
 Saaledes blev Karl Enkeherr i det
 udstrakte Rige. Han var da om-
 trent treli Aar gammel. Taa Kon-
 ger have været saa høvdinglige som
 Karl, Pipins Søn. Han var en
 Hjempe at se til. Nagende med
 Gæbed og Skuldre op over sit Hø-
 ye, maalte han sig Fod fra Isen
 til Fodsaalen; men han var tillige
 saa vel bygget, at hans Lemmers
 Maat i Alt syntes at passe til hans
 Gæde. Han var herdebred, og ned
 over Axlerne bølgede der lange, gule
 Hovedhaar. Hans mægtige Sjæl
 synes at have faaet sit Udtryk i et
 Ansigt, fuldt af Karakter. Den
 krumme Orne næse tydede paa Villie,
 medens hans høie, aabne Bænde
 vidnede om en klar Forstand, men
 her blev aars fængslet af hans store.

blaa, livlige Dine, der ligemeget
 udtrykte Sindighed som et godt
 Hjerte. Han var den stærkeste Mand
 i sit Følge, og øvet i alle Idretter,
 som det sømmede sig en Konge over
 et krigerisk Folk. Karl var opvogen
 under Kamptummel og opdragen i
 Leiren, og det er derfor let at for-
 staa, at hans Hu stod til Kamp.
 Hans første Vaabendaad var at un-
 dertvinge det urolige Avitaniens (det
 sydvestlige Frankrige), og det gjorde
 han saa grundigt, at de før saa
 uslyrlige Indbyggere der i Landet
 fandt det klogest ikke oftere ved Op-
 rør at vække hans Brede.

Men en større Kamp ventede ham
 snart. I Italia boede et Folk, der
 hed Langobarderne. De vare et rent
 Høverfolk, vilde og uslyrlige, og de
 gjorde stor Ugavn i det Land, hvor
 de boede. Kristnede vare de nok,
 men de laa dog i stadig Kamp mod
 den romerske Kirke. Det var mod
 dem, at Pipin havde hjulpet Pa-
 ven. Han havde tugtet dem ret al-
 vorligt, og nu holdt de sig en Tid
 roligere under sin nye Konge Deside-
 rius. Men denne blev snart Karls
 Uven. Den sidste havde nemlig lige-
 som hans afdøde Broder Karlman
 af Lydighed mod sin Moder ægtet en
 Datter af Langobarderkongen. Men
 Karl havde forskudt hende, uvist af
 hvilken Grund, og hun var nu flyg-
 tet til sin Fader. Til hans Hof
 kom ogsaa snart efter Søsteren,
 Karlmans Uste, med sine Børn.
 Hun havde uden Grund troet sig
 efterstræbt af Karl og var derfor
 flygtet til Italia. Her ved Deside-
 rius's Hof samlede snart en Mæng-
 de Misforniede, som ikke syntes
 om Karls strenge Styrelse, og her
 udfastede de Planer imod ham.

Til Kamp kom det dog først, da Desiderius rykkede mod Rom for at vinde denne Stad og gjøre Paven til sin Underfaat. Denne, hvis Navn var Gaderian, sendte Bud til Karl med Bøn om Hjælp, og han var ikke sen til at komme. Han rustede sig til Kamp, og alle hans haandgangne Mænd samledes om ham. Det var en stor og fager Hær. Med denne rykkede han sydover mod Italia. Men Weien bar over de snedækte Alper med føsende Bjergelbe og bratte Styrtninger, og i de trange Pæsser mod Syd stod Langobarderne færdige til Kamp. Men Karl lod sig ikke skræmme. Hans Hær samlede i Genf, hvor han rastede og holdt Thing. Herfra brød han op i Sommeren 773. En Del af Hæren gik over Store St. Bernhard, Resten tog Weien over Mont Genis. Fra Nord og fra Vest skulde Italia tages. Der stod Skærf af den mægtige Frankerkonge. Langobarderne, der stolede mere paa sine høie Fjelde end paa sin Dydighed i Kamp, flygtede fra sine Pæsser, da de saa de frankiske Hætte myldre ned over Fjeldsiderne. Saaledes blev det meste af den store Hødal bunden uden Sværdslag. Men Desiderius havde en stor og stærk Stad, som hed Pavia, hvor hans Kongeborg stod. Did flygtede han med sin Slægt, sin Hær og sine Skatte. Karl satte efter og lagde sig i Leir udenfor Staden. Bag de dybe Grave og høie Mure sølte Desiderius sig fester, og Frankerne, der ei vare skydige i at kringsette og beleire stærke Stæder, bleve her standfæde i sit Seierstøb. Men Karl var ligesaa jeig til at holde ud som rask til at

tage fat paa sin Gjerning. Han laa rolig i sin Leir, affaar Tilførselen, idet han tænkte, at Hungersnøden blandt hans Fiender skulde komme ham til Hjælp. Smidletid kom Vinteren med sin Sne og sin Frost, men Karl blev liggende i sin Leir. Her holdt han med stor Pragt Sul. Han var nemlig en from Mand, der nsiagtigt fulgte Kirkens Bud, og han og hans Hovdinge vare altid at se, naar der var Kirkegang og Messe. Vinteren gik, og det led ud paa Vaaren; men Desiderius holdt sig endnu. Smidletid gjorde Karl en Reise til Rom, medens hans Mænd holdt Vagt udenfor Pavia. Et Stykke udenfor Rom mødte Stadens Vorighed ham, og strax efter hilsendes han velkommen af et stort Tog af Byens Ungdom, der bar Oliekrands, Valme-grene og Kors. I sin vante, tarvelige Dragt holdt den store Konge tilføds sit Indtog i den hellige Stad. Først styrede han sine Fjed mod St. Peterskirken, hvor Paven mødte ham. De toge hinanden i Favn, gik derpaa Side om Side ind i Kirken og tilbade ved St. Peters Grav. Dagen efter, det var første Paaskedag, den 2den April 774, var der høitidelig Gudstjeneste i Pavens egen Sogneskirke, Laterankirken. Karl var tilstede. Alles Lide vare rettede paa ham, Roms og Pavens Frelser. Efter et kort Ophold vendte han tilbage til Leiren udenfor Pavia efter først at have stadfæstet sin Fader Pipins Gavebrev til Paven, ihsige hvilket den sidste skulde have Rom og Ravenna med tilliggende Land til Odal og Cie, mod at sværge den frankiske Konge Trostæb og Lydighed. Smid-

lertid var Røden bleven stor i Italia, og smitsomme Sygdomme gjorde Skade inden det uhungrede Børgerskab. Desiderius maatte give efter, og i Juni 774 aabnede Byen sine Porte. Karl var ligesaa mild af Sind, som han var klog. Byen og dens Besoere skaanedes; ogsaa Desiderius og hans Mænd fik beholde Livet. Men sin Frihed mistede han dog, og han maatte følge Karl til Frankland, hvor han levede Resten af sit Liv i stille Ensomhed. Han døde i hoi Alder og skal have faaet sin Grav i Mariakirken i Aachen lige ved det Sted, hvor Karl selv siden blev bisat.

Den toaartige Krig havde spredt Glands om den unge Franker konges Ravn og øget hans Rige med hele Italia ned til Neapel og Salerno. Men Karl gik fra Kamp til Kamp; endnu før Desiderius var overvunden, var han midt oppe i en anden langt farligere og blodigere Krig. I A.D. før Frankerne, fra Rhinen til Elben, boede et mægtigt Folk, der kaldtes Sagerne. De vare af tydt Byrd, talrige, tapre, men hedenste af Tro. Deres Land var mod Nord fuldt af Sandmoer og øde, træløse Sletter; men mod Syd og Vest var det frugtbart, rigt paa Skog, vel vandet og bakket. Her boede et krigerisk og frihedselkende Folk, der endnu ikke havde baaret fremmed Nag, thi deres Skoge og vilde Mød havde i Aarhundreder været deres Bærn. Allerede Romerne havde kæmpet mod deres Stamfædre, og den store Augustus Hærferer Varro havde mistet sit Liv og sin Hær under Forsøget paa at bringe dem under fremmed Nag. Sagerne vare delte i Fylker, der

hver havde sin Høvding, som domte Folket og var øverste Offerpræst. Disse Fylker var hvert et Rige for sig; thi et over det hele Land sig strækkende Kongsvælde var ligesaa forhadt, som fremmed Nag. Kun naar Krig truede, mødte der Udsendinger fra alle Fylker til Thing, og her kaarede man en Hertug til at føre Folket i Kamp. Men naar Krigen var tilende, vendte Alt igjen tilbage til det Gamle. Folket var delt i de ætstore Høvdinge, der sad paa sine Gaarde og styrede Fylket som Herjer, de frie Bønder, der eiede sin Jord, og endelig en Mængde eiendomsløse men personlig frie Arbeidere. Deres Samsundsorden minder om Nordboernes, det var den samme Uvillie mod Kongedømme og fremmed Nag, og den samme stærke Følelse af personlig Frihed og Selvfødselighed. Ogsaa deres Tro har meget tilfælles med vore Forsædres. Deres høieste Guddom var Bodan (Odin), og deres store Sindbillede paa det Naturren gjennestrømmende og opholdende Alliv var Jermensul, deres Ugdrasil, en mægtig Eg, der som en Skogens Konge ragede høit op over alle andre Træer. Indunder dets Skygger samlede Sagerne til Ben og til Dspring. Det var med dette Folk, at Karl fik Krig.

Naar Karl begyndte Krig med Sagerne, lededes han af tvende Hensyn. Fra den Dag af, at han var bleven Frankernes Konge, havde han sat sig det store Maal at samle alle germaniske Stammer til et eneste Rige, hvis Tyrste han skulde være. Men nu vare Sagerne et af de stærke og mægtigste tydske Folkesæd, og derfor kunde Maalet kun naaes

over denne Stammes Underkastelse; desuden vare Sagerne Hedninger, og Karl troede derfor, det var hans Blygt som kristen Konge med det Gode eller Onde at udrydde Hedenskabets blandt dem.

Allerede i 772 udbrod Kampen, og med en stor Hær rykkede Karl ind i Sogland. Sagerne kunde ei enes om sæltes Optraeden. Hylke for Hylke blev taget, Gidsler bleve skiliede, faste Borge reiste, og Præster omsendte for at prædike den nye Tro. Karl naaede ogsaa frem til Irmenful. Han lod det Bud indgaa, at Troet skulde omhugges, og Altrene rundt om uedrives. I tre Dage laa Karl med sin Hær oppe i Skogen for at suldføre Udelæggelsesverket. Bækkene og Kilderne rundt om udtørredes, og Hæren var nærved at omkomme af Mangel paa Drickvand. Men den nye Gud, der var i Karls Følge, lod en Klippe give Vand, og fra Hjeldsiden strømmede en Kilde frem saa rigeligt, at den hele Hær kunde dræges. Seiren over Sagerne var for let til, at den kunde være varig, og allerede Aaret efter reiste det hele Folk sig til Kamp; Ulykken havde gjort det enigt, og en stor Hovding, Widufind, skulde blive Føreren i dets Heltkamp. Ti lange Aar gik hen. Gang efter Gang trængte Karl dybt ind i Sagernes Land, tog Gidsler, ødelagde deres faste Pladse og lod Tusinder døbe; men neppe var han borte, før de tætte Skogehyldrede af Mænd, der vare rede til at optage Kampen paany. Widufind var klog nok til at undgaa Slag i aaben Mark; thi da vilde Frankernes store Tal og Dugtighed i Baabenbrug have givet dem af

gjørende Scier, han foretrak Smaakrigen, thi i den havde Sagerne i sit bakkede Skogland med sin Kasthed og sit Hjendskab til Egnen en ligesaa afgjørende Fordel. Dertil kom, at Karl var optagen af Kampen ogsaa paa andre Steder med Langobarder og Araber, og derfor var hans Strik delte. I 782 rykkede Karl igjen med en stor Hær ind i Sagen. De fleste af hans Hovdinge fulgte ham, og hans Tog var saare glimrende. Widufind maatte flygte til Danerne. Landet blev delt i Grevstaber og Bispedømmer. Alle skulde modtage Daaften. De bleve drevne ned mod Elvene og gaves her Valget mellem at druknes og døbes. I samme Aar holdt Karl et Thing af Sager og Frankere ved den Elv, som kaldes Lippe. Han raadede her med samme Frihed, som om det var hans eget Hus, og han udfastede her endog Planer til Kamp med de østenfor Sagerne boende slaviske Folk, og en stor fransk Hær rykkede i den Hensigt frem mod Elben. Dog de djerne Sager vare vistnok overmandede, men ikke gjorde modløse. Widufind, der var flygtet til Danerne, da Nøden var størst, vendte tilbage, og om ham samlede alle de sig, som havde Friheden og den sædrene Tro kjær. Snart samlede Krigsluen op i det hele Land, og Frankerne havde kun den Jord inde, hvor deres Hære stode. Karl sendte strax Bud til den Hær, der var dragen mod Slaverne, med Befaling om at vende tilbage. Dette rygtedes til Widufind, der samlede sine Mænd, og Sagerne lagde sig nu i Baghold paa det skogklædte Bjerg Suntuol. Da Frankerne sit

Die paa sine Fjender, styrkede de sig i vild Uorden mod dem, haabende paa en sikker Seier. Sagerne, der stode i sluttet Fylkning udenfor sin Leir, kastede det planløse Angreb tilbage, rykkede saa frem, omringede Frankerne og hug dem ned næsten til sidste Mand. Der faldt fire Grever og foruden dem tyve af Karls hypperste Hovdinge og mange Andre. Da Karl fik høre dette, opstændtes han af den heftigste Vrede og svor en blodig Svævn. Han var ellers Mildheden og Forsjonlygheden selv, men nu kjendte hans Vrede ingen Grændser. Han tænkte ikke paa, at det var Kjærlighed til Frihed og Fædreland, der drev Sagerne; for ham var det kun et menedert og ugudeligt Hædningefolk. Li Gance havde de underkastet sig og løbet Lydighed, men ti Gange havde de brudt sin Ed og gjort Oprør og tilslut fældet mange af hans bedste Mænd. Han skammenkaldte nu de sagiste Stormænd til Things, og saa stor var hans Magt, at de fleste uagtet den sidste Seier ikke vovede Andet end at fremmøde. Vidufind kom ikke, han blev lyst uilæg, men saamange af hans Mænd, som man kunde samle, bleve fremstillede for Karl. Han tog dem alle i Wieshn, 5,500 i Tal; en Ret blev nedsat over dem, og de dømtes alle til Døden. Dagen efter bleve de uden Undtagelse halskuggede i Byen Verden. Efter denne Bloddaad vendte Karl tilbage til Frankland. Men den frygtelige Ugjerning havde ikke den Virkning, Karl havde ventet, nemlig at den aldeles skulde lamslaa Sagerne. Thi disse vare Helte og ikke Trælle, og Frankerkongens Riddingsdaad opildnede dem til ny

Kamp. Vidufind blev igjen deres Fører. Men den almindelige Forbitrelse trængte den gamle Klogskab tilbage. I Aaret 783 mødte Sagerne Karl i aaben Kamp ved Detmold. I 11 Aar havde Karl længtes efter en saadan Kamp, nu frembød den sig uventet med Et for ham. Den havde det Udfald, man kunde forudse. Karl brød Sagernes Fylkning, og der blev et forferdeligt Mandefald, og hvad Frankerne her levede, ødelagde de ved Floden Saxe i et Slag prag efter. I disse to Kampen faldt næsten hele Sarglands vaabensjøre Ungdom. Der vare kun Kvinder, Børn og gamle Mænd igjen. Nu endelig laa Landet overvundet for Karls Fødder, Vidufind selv tvivlede om et seierligt Udfald af Kampen. Han var atter fliggret til Danernes Land, der var ligesom den Moderjord, fra hvilken han altid efter lidt Nederlag paany hentede Kraft til Frihed og Kamp. Men Karls Mænd fulgte efter ham og frembare Tilbud om Liv og Hovdingedømme, hvis han vilde lade sig kristne og blive Karls haandgangne Mand. Karl og de Kristnes Gud var bleven den sagiste Gælt for stærk, og han lod sig bøje. Han forlod Danmark og drog Karl imøde. Sporene af den ødelæggende Kamp viste sig ved hvert Skridt af hans Reise. Afsviede Støge, nedbrændte Huse og folketomme Landsbyer mødte hans Syn overalt. Endelig traf han Karl, og han bøiede sin stolte Nakke til Daab og Underkastelse. Begge holdt tro sine Løfter, baade Karl og Sageren. Dette skede i 785. I 13 Aar var Kampen ført, og Karl havde vundet en stor, men dyrefjæbt Seier. For

at sætte Kronen paa sit Verk holdt han samme Aar Thing i Paderborn, og her blev nu truffet en Række Bestemmelser om, hvordan det overbundne Sogland skulde sthres.

Karl var en streng Herre, der med Haardhed og ubøielig Hensynsløshed forfulgte det Maal, han havde sat sig. Han fratog et ædelt og tappert Folk dets Frihed og løste det med Vold ud af dets historiske Fortid. Men han stod i Pagt med de usynlige Magter, der raadede i Tiden, og derfor blev hans Gjerning til Belsignelse. I den blodstankte Frankerkonges Følge holdt Kristendom og høiere Danuelse sit Indtog i Sogland. Den gamle Slægt maatte vistnok dø, før den Sæd fik voge frem, som Karl havde udstrøet midt i Sdelæggelsen, og mangengang gjorde den ogsaa hans Sind bittert ved gjentagne Oprør, men den nye Slægt, der tog Arv efter Widufinds Helte, blev lettere at ræmme. Den voksede op under et mægtigt og flogt Præstestabs Indsigelse, det gamle Hedenstab trængtes tilbage, og Kristendommen blev en Magt inden Folket, der mildnede Sæderne uden at svække den gamle Stridbarhed. Allerede i Karls Dage begyndte Hadet mellem Franker og Sager at lægge sig, og han kunde opleve den Glæde at se dem blande Blod ikke som Fiender, men som Venner i jælles Sag.

Vi have hidtil seet Karl i hans Kamp med germaniske Folk, med Langobarder og Sager og gennem Erobringen af disses Lande at arbejde frem mod sit store Maal, Dannelsen og Grundlæggelsen af et eneste stort Rige, i hvilket Levnin-

ning og den indvandrede germaniske skulde samles til et levende ensartet Selsk. Men nu skulle vi se ham ogsaa paa andre Valpladse og der ligesom andesteds scierrig.

I før er sagt, at Araberne over Egypten og Nordafrika vare rykkede ind i Spanien, og at de der havde ødelagt Vestgoternes Rige. De vare trængte frem med den uimodstaaelige Kraft, som den Begistring der aander frem af en ny Religion og et vaagnende Folkeliv altid giver. Først i Middeltankrig var det lykkeligt Karl Martel at standse dem, men endnu raadede de Syd for Pyrenæerne i usvækket Magtsplunde. Mogle Aar før Karl var bleven Konge, havde Araberne i Spanien stilt sig fra sine Brødre i Syd. Der var nemlig kommen en Høvding ved Navn Abderrhaman til Landet. Han var den eneste Aftling af den Slægt, som i de sidste Hundrede Aar havde styrret det arabiske Rige, men som netop ved den Tid paa det Grønsmste var bleven ryddet af Dage. Han var en flok og dygtig Mand, hvem det lykkedes at redde Spanien for sin Art, og fra Cordova herskede han over næsten hele den spanske Halvø. Men han var en streng Herre, og han fik derfor mange Fiender, især i den nordlige Del af Landet, hvor ogsaa hans Magt var mindst. Saaledes var der en mægtig Høvding i Saragossa, der hed Soliman el Arabi, som allerede længe havde været tved af at modtage Befalinger fra Cordova. Han negtede nu at lyde Abderrhaman, og før at unddrage sig hans Hævn flygtede han til den store Konge, hvis Ry var naaet langt over de spanske Bjerge. Karl

modtog ham med hans Følge i Paderborn. Der blev gjort stor Stads af Maureren, og han fik Løfte om Hjælp. For første Gang samlede hele den vesterlandste Kristenhed til Kamp mod de Vantro, et Korstog af tusindreder før Korstogens Begyndelse. Der udgik Bnd til alle Folk, som adløde Karls Herredømme, om at møde frem til det store Kampstøtne. Massen af Hæren var Franker, men der var ogsaa Bairer og Allemanner; ja selv de overvundne Sager og Langobarder vare med i det store Tog. Det var tidlig om Vaaren, endnu medens Sneen laa ppe i Fjeldene, at Karl drog mod Syd. De bedste Riddermænd og Kjemper i hele Frankland floges Kreds om ham, og dannede den gjeveste Skoldborg, der var at se, men den ypperste af alle hans Kjemper var dog Roland, en af Nordfrankrigs Styresmand og efter Sagact i Elze med Karl selv. Man naaede snart ned til Pyrenæerne, og her delte Karl sin Hær. Den ene Halvdel led han rykke frem langs Middelhavets Kyst mod Barcelona, medens Resten, der blev leder af ham selv, gik nærmere Atlanterhavet ned mod Pamplona i Navarra. Denne By blev tagen, og den frankiske Helt formede nimodstaellig frem. Han satte nordisk Mandemod ligesoverfor Maurernes Ligt og Talrighed, og alle Hære, der sendtes imod ham, sloges tilbage. Karls Krigerere syntes at skulle overstraafe Bedstefaderens; thi selv Saragossa aabnede sine Porte for ham ude paa Sommeren. Hele Landet lige til Ebro gav sig under hans Styrelse, thi Folket deromkring var for største Deelen Kristne, der hjulpede Karl som

Redder fra maurist Lag. Han byggede Værker langs Ebro og lod mange af sine bedste Mænd blive tilbage forat værne om Grændsen, og derpaa styrede han mod Nord hjemover. Han førte et rigt Bytte med sig. Tusinder af Vogne, læssede med kostbare Tøier, med Guld og med Solbfager fulgte Hæren, som synlige Vidnesbyrd om den bundne Seier. Veien gik over Baskernes Land gennem Pyrenæernes Passer. Her i de trange Dale, hvor steile Fjelde og dybe, men fossende Biergelbe nødte ham til at dele Hæren og udstrækte den over en Længde af flere Mile, led han et ubentet Tab. Det meste af Hæren med Karl selv var allerede naaet frem mod aabne Sletter, hvor den igjen kunde samle sig, da Bagtroppen blev angreben af Baskerne. Stedet kaldes Roncesvalles. Hvie Fjelde ludedede ned mod Dalen fra begge Sider, og langs Elven og opover Fjeldsiderne vogede tet Skog. Sid var Bagtroppen netop kommen; der var ei talrig, men den lededes af udsøgte Helte, thi den havde at vogte det bundne Bytte. Den rastede netop under Skyggen af de høie Graner, da pludselig Fienderbrøde frem fra alle Kanter; det var de halvhedenske Basker; som Fiendstab til Karl og Gaab om Bytte havde lokket til Kamp. De vare dygtige Skyttere, og Hvinet af deres Spyd vakte Karls Helte af sin Hvile. Baskerne vare mange i Tal, og sjønt de oftere drevs tilbage, blev dog Seieren tilslut deres. Den ene af Karls Sævninger efter den anden bukkede under; tilsidst faldt ogsaa Roland. Eigene bleve plyndrede, og Byttet taget. Karl kom forsilde

til at tage Sevn, thi Basserne, der saa alvorligt, at han græd af Sorg. Dette Nederlag spredte Skygger over af den frantske Hær, spredtes blandt det glimrende Tog; men et nyt sine Skoge, og hvad Karl fandt, Land var dog bundet, og Kristenheden var kun sine Heltes udplyndrede Arveskender vare slagne i sit Lig. Tabet rystede den stærke Mand eget Hjem. (Fortsættes.)

Tvillingerne.

(Af Thyregod.)

Bedstemoder var ikke saa gammel endda, hvor gammel vidste hun ikke, hun brød ikke sit Hoved med at beregne Tiden længere end fra en Søndag til en anden. Naar denne Dag kom, gik hun først hen til Høstkræmmeren og folgte Ugens Arbejde, betalte den borgede Uld, samt gjorde Indkjøb af en eller anden Fornødenhed, Derefter gik hun til Kirken, hørte paa Prædikenen derinde og paa Sognets Nyheder derudenfor og gik saa hjem igjen til sit ensomme lille Hus langt ude paa Seden.

Det var en ren Mærkelighed, at Bedstemoder en Søndag afveg fra sin Bane; men endnu mærkeligere var det, at hun en Dag intet Strikfætsi havde i Haanden, og at hun, alt som hun gik, viste en Taare bort af Diet, det Die, der ellers altid lo saa mildt og fornøiet, medens Fingrene til enhver Tid, Hellig- og Søndag, havde travlt med Strikfætsindene. En Mils Wei borte kom hun til en Hytte, der ikke var stort bedre eller smukkere end hendes egen. Der gik hun ind. En sort Kiste stod paa Gulvet, og i denne laa en

ung Kvinde, hvid som en Billie. Nogle Folk stode omkring Kisten og iblandt dem to Pigebørn paa fire Aar, der betragtede sig selv, den døde Moder, Bedstemoderen og de Andre, uden, som det lod til, at vide, hvad alt dette skulde betyde.

"Na Herregud!"—sagde en fremmed Kone grædende—"det er dog haardt! for tre Uger siden Manden og nu Konen!"

"Det er saa Vorherres Billie", sukede Bedstemoder.

"Na Gud!" vedblev den grædende Kone—"Hvem skal nu forsørge de stakkels Tvillinger?"

"Jeg!" svarede Bedstemoder.

"I! og hvormed?" spurgte Konen studsende.

"Med fem Staalpinde!" svarede Bedstemoder, idet hun gjorde en Bevægelse, som om hun striffede.

Den sorte Kiste sloges til og bragtes ud paa en Vogn, der var forspændt med to røde Stude.

"Det er dog tungt for os heroppe paa Seden", sagde Konen, "ikke engang vore Ligkister kunne vi saa spændt Heste for; kun Stude, og disse ere endda røde ovenkjobet".

"Gm!" svarede Bedstemoder—"Jeg skal dog troe, at et Par Stude gaa fuldt saa adstadigt i et Ligtog som et Par Heste, og Heste kunne, som du ved, ogsaa træffe til at være røde".

Liget førtes til Kirkegaarden og jenkedes i Graven. Da Bedstemoder kom tilbage, tog hun Tvillingerne, en paa Armen og en ved Haanden, og bærende dem skifteris trastede hun afsted til sit eget Hjem.

"Dette er mit Hus",—sagde Bedstemoder med Selvsjælelse—"og nu ere vi hjemme".

Og et lunt lidet Hus var det. Bygmesteren havde ikke haft nødig at spare hverken paa Tag eller Væg, det første var af Lyng og den sidste af Kampesten, og begge Dele fandtes rundt omkring i Overflødighed. Derfor var ogsaa Husets Iderstal næsten alentykt. Der var kun et Vindu, og det var lidet; men hvor der er mange og flere Vinduer, er der sjelden frit for Trækvind, og Bedstemoder holdt ikke meget af Trækvind eller overhovedet af frisk Luft inden Døre.

Unger, den mindste af Tvillingerne, satte sig paa Tærskelen og græd, hun vilde til Moder, sagde hun. Bedstemoder søgte efter et Stykke Sukker at tisse paa hende med; men imedens flatrede Else op paa en Stol og vilde derfra op paa Kaffelovnen.

"Du vil opad, ser jeg",—sagde Bedstemoder—"men det lader du være med paa den Maade, for Kaffelovnen kunde gaa i Stykker!" og nu gav hun sig til at forklare de Smaa, hvoraf Kaffelovnen var gjort og dens mangehaande Fortrin.

Kaffelovnen var Husets dhrebare-

ste Stykke, og et sjældent Stykke vilde det være nuomstunder, skjønt jeg nok tror dens Lige endnu er at finde. Den var sammensat af lutter firkantede Jydepotter med Bunden indad og Hulheden udad mod Stuen, ligesom et Skab med mange smaa Rum.

Intet i Verden overgik en Grydekaffelovn, paastod Bedstemoder. Den mindste Lyngstak var istand til at opvarme den, og satte man saa sine kolde Fødder ind i et Par af Gryderne, saa havde man Fødderne varmede i et Dieblif. Og saa deiligt som man kunde stege et Æble i en saadan Kaffelovn, det var over al Beskrivelse. Rigtig nok var det mange, mange Aar, siden hun havde haft et Æble at stege; men godt var det dog, hvis man tilfældigvis skulde faa et Æble, da strax at vide, hvor man skulde stege det.

Fortællingen om Kaffelovnen beroligede Tvillingerne, enten det nu var Bedstemoders venlige Tone, eller det var Bevidstheden om at være i Hus med et saa kosteligt Stykke Bohave, der havde denne Virkning. Hun fik dem snart i Seng og kunde nu uforstyrret tænke over, hvorledes hun skulde indrette sin Hussholdning under den Tilvæxt, den havde faaet.

Bedstemoder kunde ikke dølgge for sig selv, at hun ikke var saa rask, som hun før havde været, og det gif nu op for hende, at det maatte komme af, at hun daglig pleiede at drikke en Smule Sibiriskaffe. Denne Bane maatte hun aflægge. Paa Høgdagene vogte der særdeles mange Kølfliser— flere end Eierne syntes om; men de vare sunde! Istedetfor Kaffe maatte hun drikke

Røllikevand, naturligtvis uden Sukker og Fløde; thi saa var det sundest. Naar hun ingen Fløde brugte, kunde hun ogsaa lettere bjerge en Laar Mælk til Smaa pigerne.

"Hvorfor spiser du tørt Brød, Bedstemoder?" spurgte engang en af Børnene.

"Na, en Bid tørt Brød smager saa godt".

"Jeg vil dog heller have Smør paa".

"Det skal du ogsaa, mit Barn; men jeg er gammel, jeg kan ikke taale al Slags Mad".

"Har du ikke mere Brød end det?" spurgte Else en anden Gang.

"Nei, men det slaar nok til idag, jeg kan ikke spise?"

"Det kan jeg heller ikke", sagde Inger.

"Hvorfor ikke det? spis mit Barn!"

Begge Pigerne rakte hende Halvdelen af sit Brød og sagde: "Spis! ellers græde vi!"

Hun gjorde, som de bade, medens hun kysede de Smaa under Taarer; men det var hverken af Gult eller af Sorg, hun græd.

"Det er rart, I har villet paatage Eder den Byrde",—sagde en Naboerster til Bedstemoder. "I skulde lade Sognet sørge for Børnene! De ere jo dog egentlig ikke i Slægt med Jer".

"Ifølge! Ja deres Fader var rigtignok kun min Stedsøn; men kunde han se op, vilde han dog vistnok helst se sine Smaa hos mig".

"I forkjæler Tvillingerne", sagde en Anden. "En Bedstemoder forkjæler altid sine Børnebørn".

"Gm! det kan godt være; men jeg har den Tro til Vorherre, at

han med sin Opdragelse vil hjælpe paa, hvad min mangler".

Bedstemoder arbejdede ved Dag og ved Nat, og de Smaa lede ingen Nød. Det var mærkeligt, hvor hendes Arbejdsdygtighed var tiltagen; det var bestemt Røllikevandet og det tørre Brød, der gjorde hende saa sund og stærk, medens Børnernes Spøg og Latter gjorde hende munter og ung igjen.

Og der kom bedre Dage efter disse, da Tvillingerne bleve større. De lærte at strikke, det kostede Tidspilte at lære dem det; men saa kunde de det, deres Arbejde forøgede Indtægterne, og nu kunde Bedstemoder godt taale Smør paa Brødet.

"Den, der idag strikker det største Stykke, skal have Billedet paa Døren", sagde hun.

Inger strikkede, og Else strikkede. Men da Bedstemoder gik til Vækten efter Vand, løb Inger efter hende, tog Krukken og hentede Vandet. Bedstemoder gik ud at plukke Lyng til at fuge Middagsmaden ved; Inger løb med for at hjælpe hende, og hun plukkede Lyng, saa det gjorde ondt i de smaa Hænder. Da Aftenen kom, havde Else det største Stykke Strikning, hun havde vundet Billedet; men da Bedstemoder kysede Inger og sagde, at hun ogsaa var en god Pige, var hun saa glad, som om det var hende, der havde vundet.

"Jeg vinder aldrig Noget", sagde Inger taalmodig.

"Jo, Barn! Du vinder Bedstemoder's Hjerte".

Det var saa hyggeligt derude paa Sæden om Vinteren. Hytten var

lun, og Grydefakkellovnen varmede mageløst. Man havde det saa godt for sig selv, og Bedstemoder sang Viser og fortalte Historier, og Børnene troede det Ufsammen og striftede dobbelt flittigt for at saa mere at høre.

Det var en Glæde, naar Lærken begyndte at synge paa en Løveirsdag i Februar, den sang saa lifligt, og Sangen lod saa nær ved dem, som om det alene var for Folkene i Hedebyitten, den kvidrede. Naar Lærken begynder at synge, begynder Rugen at gro, vidste Bedstemoder. Selv havde hun ingen Rug; men Andre havde, og det var en Glæde at vide, at den vogede op; det var det fjære, velsignede Brød, der grønne des paa Markerne. Hveden gro kun for de Rige, men Rugen for baade Rige og Fattige, den er Guds bedste Gabe.

Det var herligt en Sommeraften, naar Heden hvilede i sin tause Størhed under den vide Himmel med de rindrende Stjerner, der blinkede ned til Børnene som gamle Bekjendte, naar Aftenbakken snurrede imellem Lyngen som et Koffespil, og Gjengen kuffede til langt ud paa Matten. Det var over al Maade deiligt om Høsten, naar Lyngen blomstrede, og Eyttebærrene modnedes, naar Heden, de Fattiges Frugthave, afgav sine lækre Maaltider og dertil mangan ikke altsor surterhvertet Skilling til de flittige Bærjankere. Det er glædeligt at vide, at, naar Gud giver Bægt til Væbler og Værer i de rige Egenes Frugthaver, glemmer han ikke den fattige Hedeboer, der ikke har Raad til at plante Frugttræer, som han havde, og ingen frugtbar Jord har at plante dem i.

Og Aarene gif hen over den stormfulde, den solbestinnede Hede; men alt som Tvillingerne vogede til, gif det ned ad Vasse med Bedstemoder, hendes Fingre bleve stive og kunde ikke mere saa flinkt som forhen røre sig med Strikkepindene, og hendes Fødder bleve saa let kolde ved at træde Koffehjulet. Da var hun ret glad ved de muntre Smaapiger, og naar hun maatte standse i sit Arbeide, talte han med Børnene om den fjære Gud, til hvem hun snart ventede at komme op, om Jesus Kristus, der gav hende et Haab, hun ikke vilde miste for alt det, der er i Verden; thi Bedstemoder var en from Kone; ikke af dem, der jreife omkring for at prædike for Andre om de Dyder, de ikke selv gibe udøve, ikke af dem, der ransage Guds Ord over al Maade flittigt, for deri at finde en rigtig streng Tommestok at maale sin Næstes Synder med; men af dem, hvis Gudsfrøgt mere bestaar i Kraft end i Ord.

Og Sønnedotrene lyttede begjærlige til den Gamles Røst om Hjerets stille Hengivelse til Gud og om Herligheden i hans Himmel; men Else rystede dog stundom lidt betænkeligt paa Hovedet, som om hun nok havde Lyft til at tage en Del af Verdens Herlighed med underveis.

Pigebørnene skulde konfirmeres, og de vilde gjerne være lidt pyntede ved denne Leilighed. Der rodedes for Alvor op i Moderens og Bedstemoderens gamle Stads.

"Dette tror jeg kunde klæde mig", sagde Else, idet hun prøvede et elle andet Stykke.

"Ja hvor det klæder dig smukt. Søster! Det maa du have".

"Men hvad faar du saa, lille Inger?"

"Nu da! jeg faar sagtens Noget!"

Men det blev kun lidt og ringe, det hun fik; dog var hun saa glad ved Søsterens Bynt, at hun ikke brød sig om sig selv.

Og Else kyskede hende, og Bedstemoder kyskede hende og sagde: "Gud velsigne dit lille Hjerte!"

"Nu skulde vi se at komme ud at tjene", sagde Else, "det var bedre end at sidde og kuffelure herude i Bedehytten".

"Bedstemoder kan ikke være ene", svarede Inger; "men drag du ud at tjene, jeg vil blive hjemme og pleie hende".

Dette skede. Tiden gik, Else kom og besøgte dem engang imellem, og hun kunde ikke noksom rose den gode Koff, man fik, og de Fornøielser, man kunde have, naar man tjente i en Bondegaard; men Inger sang og arbejdede og puslede om Bedstemoder.

Der var en ung Knøs, der tjente nede i Vallerbæk. Det var besynderligt nok, at hans Vei saa tidt faldd forbi Bedstemoder, at han da hvergang havde et Grinde ind ad Døren, og at han og Inger altid havde Noget at tale om. Tilfidsst—Ingen af dem vidste, hvordan det kom, spurgte han hende, om hun vilde være hans Kone.

"Jeg vil ikke forlade Bedstemoder!"

"Det er rimeligt", mente Peder; "men i en jordløs Hytte som denne kunne vi dog ikke sætte os; vi maa have en Plet Gede, som vi kunne opdyrke, medens vi ere unge og raste! dog—vi kunne tage Bedstemoder til os".

"Vil du saa være god imod hende!"

"Ja, jeg lover dig, jeg vil! hvem kunde være ond mod hende?"

Saa bleve de forlovede, og Bedstemoder fik det at vide og var glad ved det; thi Peder var saadan en brav Knøs, der nok vilde være god mod hendes lille Inger. Men Else sagde: "Han er fattig, og hun er fattig; saadant et Giftermaal skal jeg rigtignok ikke have noget af!"

Inger fik heller ikke noget af det; thi Peder skulde være Soldat; først naar han kom hjem igjen, vilde de gifte sig; men der kom Krig i Landet, og Peder blev borte.

Og Lærken sang over den blomstrende Kjøruld, og Tyttebærrene blomstrede, satte Frugt og modnedes Aar for Aar. Endelig sluttede Kongen Fred med Landets Fiender; Soldaterne kom hjem; men Peder kom ikke, han havde fundet Helledøden ved Sehested.

"Det var saa Guds Villie!" jufkede Bedstemoder, og hun lagde Ingers Hoved til sit Bryst, at hun der skulde udgræde sin Smerte, og den gamle Kones Taarer blandede sig med hendes. Else kom for at trøste hende: "Du faar dig nok en Kjæreste igjen", mente hun; men Inger rystede sorgmodig paa Hovedet.

Tiden og Vinden aflørrede hendes Graad. Bedstemoder blev bestandig svagere, og Inger troede nu, hun kunde kjende Herrens Vei; thi var Peder kommen hjem, og de vare blevne gifte, kunde hun maaffe ikke saa udelukkende have levet for Bedstemoder som nu, og hun pleiede hende og arbejdede med hende, me-

dens Nærene svandt, og hun blev en gammel Pige.

Smidertid havde en velhavende Enkemand friet til Else; hun sagde Ja, og derfor fik hun Gaard og Gods og Penge.

"Holder du ret meget af din Mand?" spurgte Snger.

"Ja, naturligvis!" svarede Søsteren; men hun drog et lidet Suk, for det var ikke sandt. Hans Gaard, hans Heste og Kjøer dem holdt hun af; men ham selv — han var saa grim og gammel, dertil gjerrig og vranten. Else var ikke fuldkommen lykkelig.

"Hvorfor dør han ikke? han er saa gammel, at der næsten gror Mos paa ham", sagde hun ved sig selv; men bagefter græd hun over, at hun kunde tænke saa syndigt, bad ham i Hjertet om Forladelse og tvang sig til at kjæle for ham. Næste Dag tænkte hun dog noget lignende.

En gammel Mand kan ikke leve evigt, selv om han har ægtet en ung Kone og kunde ønske at leve blot for at ærgre hende. Han døde, og Else sørgede med fort Kjole og hvidt Lin, maaske ogsaa med et Par Taarer, hun var jo nu vant til at leve sammen med ham, og han havde aldrig været egentlig haard imod hende. Meget Tid til at sørge havde hun dog ikke, hun var allerede over de to Snes, og hun maatte skynde sig at nyde Livet, Glæden og Rigdommen. Hun giftede sig med en smuk Karl, der var en Snes Aar yngre end hun; hun var saa inderlig glad i ham og haabede hos ham at finde et Paradis. Nu skulde der bygges nyt Hus med prægtige Værelser, staffles Stadsbogne og

smukke Heste, gjøres Gilder og kjøres til Gilbe. Det kan nok være, den gamle Mand's Grunker fik Tønder at gaa paa. Else fik ikke mere Tid til at besøge de fattige Stægtninge i Hedehytten.

Nar gif, mange og lange. Bedstemoder var jengeliggende, hun var nu henved de hundrede Aar, hun kjendte Sngen uden Snger, savnede Sngen uden Else; men Else kom ikke, hun havde Andet at stjætte.

"Else! vær god mod din Søster, naar jeg er borte!" sagde den Gamle, naar hun vaagnede op om Natten og saa den blege og forvaagede Snger sidde arbejdende ved Sengen.

"Else er her ikke!" var det stadiige Svar.

"Ikke? — Sun maa snart komme, fald saa paa mig. Kys mig, mit Barn! og gaa i Seng".

"Snger!" sagde hun den sidste Nat, hun levede — "vær god mod din Søster, naar jeg er borte!"

"Else er her ikke!" lod Svaret, da Snger troede, hun tog feil af Navnet.

"Nei, men hun vil komme, vil komme engang, træt og fummerfuld, vær da god imod hende! tag hende til dit Hjerte, hvor der er saa godt at være! lad hende saa Bedstemoder's Plads der; hun kan trænge til det, for i al hendes Rigdom er hun fattig; hun har ikke Troen og Kjærligheden i et ydmygt Hjerte".

"Ak, Bedstemoder, det har Sngen som du!"

"Og du, Barn!"

Bedstemoder døde og blev fulgt til Graven af et Par Tvillinger; den ene af dem var flødt i Silke og Fløiel, den anden i en fattig forslidt Dragt; den Silkeflødte kjørte

bort i en prægtig Vogn, den Ulden-klædte gif grædende derfra.

Hvor der var ensomt og øde i Hytten, og hvor Alt mindede Inger om hendes Savn og Sorger! Der stod Bedstemoders tomme Stol og der hendes Seng; nu havde hun en blødere Seng paa Kirkegaarden. Der stod Elses lille Skammel; men Else var rig og lykkelig, hun trængte ikke til og brød sig ikke om den stakfels fattige Ingers Kjerlighed. Der havde Peder staaet sidste Gang, hun saa ham; da var hun ung, kraftig og livsglad; nu hvilede ogsaa han forlængst i Graven, — i en Grav, som ingen Kjerligheds Taare havde vædet.

Sun kjæmpede i Bonnen, kjæmpede en haard Kamp og aflod ikke, før hendes Sind blev roligt, og hendes Hjerte blev stille for Gud. Endda sukede hun vemodigt; thi hun vidste sig intet Maal eller Med at leve for. Sun bad saa minde- ligt om, at der maatte undes hende en Skabning, var det end kun en Graaspurv, at Else og pleie. Sun maatte græde, naar Hejlen flagede, og hun var saa rængstelig, naar Viben skjældte; naar Vinden hvinede i Tagstjogget, sukede hun efter den Stund, da den skulde hvine i det visne Græs paa hendes Grav.

Om Vinteren stod Kaffelovnen for det meste kold; thi den ensomme gamle Pige glemte baade Kulde og Kaffelovn, betaget, som hun var, af Tanken paa sin Kjære. "Kjendte du min Længsel, Søster Else" — sukede hun — "da ved jeg forvist, du vilde komme, og om det saa kun var et Minut, tale med mig om de gamle, glade Dage".

Men hvad gjorde da Søster Else? maatte sukede hun i denne Stund som den fattige Pige; thi hun var slet ikke lykkelig. Den unge Mand havde ladet staa til med hendes Rigdom, i den Tanke, at den aldrig fik Ende; men deri havde han altfor snart sølt sig stuffet. Hans Kjerlighed til den rige Enke var hyllet, og da han nu saa sig paa Armodens Mand med en Kone, hvis Haar bar et Stenk af Graat, og hvis Ansigt havde Rynker, ringede han haardt. Den Lykke, hun havde haabet ved hans Side, var alt længe forekommet hende som en gjækkende Ulygtemand, og den forsvandt ganske, da han en Aften stødte hende ud med Slag og onde Ord.

Stormen for rasløs forbi hende i den frostkolde Vinterkvæld; men hun fornåm det ikke. Naar man drømte om Lykke og Kjerlighed og ser sig ydmygget, forhaanet, traadt i Støvet af den, man elsker, saa har man ingen Følelse for Vind og Veir. Sun gif til Kirkegaarden. Paa hendes gamle Mandes Grav og paa hendes Bedstemoders Grav vilde hun græde og dø. Ternforsene, hun havde ladet sætte paa de to Grave, viste hende snart Stedet; men deres forgyldte Indskrifter flammede truende i Maanenskinnet, og det var, som Stemmer hvistede til hende: "Vore Navne lod du forgyldte i Døden; men Kjerlighedens Guld gav du os ikke i Livet; thi du elskede kun dig selv!" Da vendte Else sig bort og flyede. Sun vilde opsoge Barndomshytten, afstrygte Søsteren et venligt Ord, og saa vandre ud paa den vilde Hede, hvor Inger kjendte hende.

Samme Aften sad Inger som sædvanligt ene i sin lille Stue. Grydefakkelovnen var kold, og det til Aftenvarmen bestemte Lyngknippe laa urørt paa Gulvet. Vinden flappede med den skjæbthængte Dør og strøg gennem dens Fuger og Revner ind i Huset; det smale Talglys, Inger havde tændt for ved dets Skin at optage en tabt Masse, kunde neppe brænde i den isnende Trækvind.

Døren aabnedes og lukkedes igjen; men den gamle Pige aendfede det ikke. Hendes Tanker dvælede hos de Sedengangne og hun havde snarere ventet et Besøg fra de Dødes end fra de Levendes Land. Da lod et Suf, Inger løstede sit Sic, og se! ved Døren stod nedboiet og fortvivlet det Menneske paa Torden, hun elskede høiest, og efter hvis Mærkerelse hun mest længtes.

Favn i Favn stode de aldrende Tvilling søstre, den ene med sit egenfjærlige Sind, klagende over Egenfjærligheden ude i Verden, den anden med Kjærlighed i Hjertet, med Tak paa Læben, fordi Søsteren var saa betænksom at komme og se til hende.

Hun trykkede Else ned i Bedstemoders Lænestol med Halsrædet og hentede Dyner og Puder fra Sengen for at svøbe om hende, at hun kunde sidde varmt og blødt. Næsten hele Lyngknippet stoppede hun i Kaffelovnen og pustede Lyngen i Lue, saa den blussede op og gjorde Værelset lunt og hyggeligt. De lagde sig tilsæns ved hinandens Side, men ikke for at sove. Else fortalte om Alt det Døde, hun havde lidt, og Inger trøstede og beklagede hende. Det gjorde godt, følte

Else, at være Gjenstand for en saadan Omhed; det var Lykke, mente Inger, at have Noget at pleie og trøste.

Det gryede ad Dag, da Else faldt i Søvn; men Inger vilde ikke sove, hun rejste sig sagte fra Søsteren, dækkede hende til som en Moder sit Barn og forlod Huset. Det var et voldsomt Snefog, Himmel og Jord stode i Et; men hun lod sig ikke afstrække, uførtroden vadede hun gjennem Lyng og Sne en halv Mil til den nærmeste Bondegaard; der kjøbte hun Smør og Flæsk, tiggede Mælk og M, og glad var hun, da hun fik det; thi den godt vante Søster kunde hun jo ikke byde Køllefævand og tvært Brød til Frokost. "Jeg skimter Herrens Wei!" jublede hun. "Har lod mig lide saa meget af Længsel i min Ensomhed, for at jeg deshviere skulde elske min Søster, naar hun kom".

Søsteren blev i Hytten, og det spurgtes snart, at hendes Mand havde forladt Egnen, hendes Eien- dom var bleven solgt for Gjæld, og der var ikke bleven Stilling eller Stillings Værdi tilbage til hende. Tidligt og sent klagede hun over sin bitre Skjæbne og skjændte over Menneskenes Haardhed og Egenfjærlighed; men naar hun var træt af at klage og skjænde, drog Inger hende omst til sit Bryst og talte saa blødt og mildeligt til hende om Jesus Kristus. Da trykkede Else paa det graanedes Hoved og mente, at vor Herres glade Budskab var for fromme Sjæle, som Inger og Bedstemoder, men ikke for den, der havde anvendt sit hele Liv til at gribe efter Verdens Lyst og Lykke.

Inger havde nu atter et Hverd

at leve for; thi hun havde En at elske og pleie; hun var glad og lykkelig. Søsteren ønskede at være god som hun, hun prøvede paa at forbedre sig; men hun faldt altid tilbage;—hun angrede bittert og langvarigt; men Angeren bragte hende ikke et Skridt videre, — hun bad i Løndom, og hun bad med Søsteren; men hun trættedes i Dønnen, trættes ved den svære Kamp mod sit eget gjenstridige Sind, og hun troede sig fortabt. Da greb hun til et sidste Middel, og—hvor haardt det end var for Stoltheden i hendes Hjerte—lagde sig selv som et hjælpeløst Barn i Frelserens Arme, og Seiren var vunden, vunden ved Guds Kraft, ikke ved hendes.

Der gik Mar hen over deres Soveveder, og Tvillingerne vare atter som to glade Børn i Bedstemoders Stue. Gaand i Gaand sov de ind hver Aften, for den næste Morgen igjen at kappes med hinanden i de mange smaa Omhedsbeviser, der gjøre saa godt, hvad enten de ydes eller nydes. Grydefakkelovnen stod aldrig kold den ganske Vinter, og foran den sad Søstrene, og fortalte hinanden Historier og gamle Begivenheder. Tilhørerinden kjendte dem ligesaa godt som Fortællerinden; men da denne var glad ved at fortælle, var hin det ogsaa ved at høre.

Naar Lærken sang om Foraarsbaabet, glædedes de i Gaabet med den, og naar Viben ffældte, holdt de ligemeget af den for det og smilede godmodigt, og Aftenbakken kom dem saa nær paa sin puslende Flugt, og Sjøgen jatte sig lige for deres Fødder: de mest sthe blandt Vorherres Fugle vare flet ikke bange for de gamle godshjertede Søstre.

Naar de fulgtes ad i Kirke, og Nogen hvistede: "Den ene af dem har kjendt bedre Dage", da smilede Else tilfreds, det var hende, de mente; men hun vidste det bedre. Hun smilede over til sin fordums Gaard, idet hun takkede Gud, at hun i Sytten paa Seden havde fundet en bedre Glæde, end den hun havde tørstet efter i det rige Hjem.

De længtes efter at komme hjem til Gud, og de sukede, naar Nytaarsdag oprandt, men trøstede hinanden med: "Det var saa Guds Villie!" Til andre Tider syntes det dem dog, det var deiligt at leve, og de saa paa Grydefakkelovnen og det trebenede Bord og paa Halmstolene, og fandt, at det dog vilde gjøre dem ondt at stilles fra saa gode gamle Venner.

Det var dog en anden Sorg, der tidt aftvang dem et Suk: Tanken om den Tid, da en af dem skulde lades tilbage. Tidt opsendte hver for sig en Bøn om at maatte være den, der havde denne sørgelige Lod ivente, idet hver for sig troede bedst at kunne bære en saadan Prøvelse. Men de forstaaedes Begge derfor. En Morgen saaes ikke som sædvanligt Røg opstige fra Snytteskærstenen, en Nabo gik hen for at se, om de muligens vare syge, og der saa de Begge blege og kolde, Gaand i Gaand og med Ansigterne vendte imod hinanden. Den samme Nat saa dem hilse Livet med Graad, og den samme Nat saa dem forlade det med et ialigt Smil.

Var Bedstemoders Opdragelse mangelfuld, saa var Vorherres desto fuldkommere. Han vidste, hvilken Tugt hendes Tvillinger trængte til, og han gjør altid det Bedste.

Bæveren og dens Bolig.

Bæveren har en Form, der tydeligt nok tilkjendegiver, at den har med Vandet at bestille, og at den er bedre skiftet til at svømme end til at gaa. Det tætte, uldagtige Skind, beskyttet ved en Klædning af lange Haar; den brede, aaredannede Hale og Svømmehuden imellem Baglemmerne ere karakteristiske og issefaldbende Kjendtegn derpaa. Vand synes at være en nødvendig og uundgaaelig Betingelse for Bæverens Tilværelse, og det er af hderste Vigtighed for den, at den Strøm, ved hvilken den bor og bygger, ikke bliver udtømt. For at afvende en saadan Ulykke er Bæveren begavet med et Instinkt, som lærer den, hvorledes den stedse skal holde Vandet omtrent i samme Høide eller ialtfald at forhindre det fra at synke saa dybt, at Dyret ikke kan anvende det.

Svis. en af Nutidens Vandbyggestere blev spurgt om, hvorledes han vilde opnaa et saadant Maal, vilde han formodentlig pege paa den nærmeste Vandmølle og sige, at Opgaven der var bleven tilfredsstillende løst, idet der var bleven anlagt en Dæmning tværs over Strømmen, saa at Vandet hevedes til den passende Høide, medens samtidig det oversflødige Vand frit kunde flyde bort. Nu er Vand ligesaa nødvendigt for Bæveren som for Mølleren, og det er en befynderlig Kjendsgjerning, at længe før Møllerne nogensinde fandt paa at opføre Dæmninger, eller før Menneskene nogensinde lærte at male Korn,

vidste Bæveren, hvorledes den skulde anlægge en Dæmning og sikre sig en stadig Tilførsel af Vand.

At Bæveren virkelig bygger en Dæmning er en Kjendsgjerning, hvormed man længe har været fortrolig, men hvorledes den gjør dette, er ikke saa vel bekendt. Det er almindeligt nok at finde Billeder, som forestille Bæveren og dens Bolig; disse ere imidlertid i Regelen upaalidelige, efterfom de ere tegnede, ikke efter Naturen men efter Kunstnerens Indbildningskraft. I de fleste Tilfælde fremstilles Dæmningen lig den, det er Skik at anvende blandt Mennesker, idet der rammes en Del Pæle ned i Flodens eller Strømmens Bund og Grene flettes imellem dem. Pælens fremstaaende Endere ere smukt affaarne med et Dværnsnit, og hele Verket ser ud, som om det var udført af Menneskehænder.

Dæmningen udføres nu i Virkeligheden paa en ganske anden Vis, og for at forstaa Bygningsmaaden maa vi iagttage Bæveren, medens den arbejder.

Naar Dyret har fundet et Træ, som det antager at være skiftet til Hensigten, sætter det sig paa Bagbenene og skjærer en dyb Kende helt rundt om Stammen. Bæveren udvider dernæst Kenden og gjør den stedse bredere i Forhold dertil, saa at den Del af Træet, hvor Skjæringen foregaar, efterhaanden kommer til at ligne et Timeglas. Naar den er kommen saa vidt med sit Arbejde, betragter den Træet fra

alle Sider, som om den vil afgjøre, i hvilken Retning det skal falde. Efterat være kommen paa det Rene dermed, gaar den over paa den modsatte Side af Træet og bortgnaver Beden med to eller tre kraftige Bid, saa at Træet faar Overvægt og falder til Jorden.

Derefter begynder Bæveren at gennemskjære Træet efter Længden, jaaledes at Stykkerne i Regelen blive halvanden Alen lange. Den gaar frem hermed som tidligere, og som en Følge af denne Maade at overgnave Tommeret blive begge Enderne af de frembragte Træstykker afrundede og noget spidse.

Bæverens næste Arbejde er at lave Dæmningen. Medens nu nogle Forfattere have bestrebt sig for at gjøre Bæveren til et klogtigere Dyr end det er, og givet det Evner, som kun Mennesket besidder, ere andre gaaet til den modsatte Yderlighed og have benegtet Tilværelsen af en regelmæssig opført Dæmning, idet de mene, at den er rent tilfældig og fremkommet derved, at Strømmen har skyllet Træstykkerne ned, efterat Bæverne have afsbidt Barken.

At dette er en feilagtig Anstuelse fremgaar deraf, at Dæmningen ingenlunde er henlagt i Fleng paa Strømmen der, hvor nogle Træstykker tilfældigt ere havnede, men er opført netop paa det Sted, hvor der er Trang til den og jaaledes, at den staar i Forhold til Strømmens Magt. Der, hvor Strømmen løber langsomt, er Dæmningen ført lige over Vandet, men paa de Steder, hvor Strømmen løber haardt, er der givet den en opadgaende Bøining, saa at den kan modstaa det flydende Vands Kraft. Man kan

derfor altid slutte sig til Strømmens Fart efter Dannelsen af den Dæmning, som Bæveren har bygget.

Nogle af disse Dæmninger ere af betydelig Størrelse, fra tre til fire hundrede Alen lange og ti til tolv Fod tykke; deres Form stemmer ganske med Strømmens Kraft, idet de ere lige paa nogle Steder og frumme paa andre.

Dæmningen dannes ikke ved at tvinge Træstykkernes Enden ned i Flodens Løbe, men ved at lægge Stykkerne horisontalt og bedække dem med Sten og Jord, indtil de kunne modstaa Vands Kraft. Store Mængder Træ henlægges jaaledes, og saa hurtigt som Vandet stiger, paaføres mere af dette Materiale, der hovedsagelig jaaes fra de Stammer og Grene, af hvilke Bæverne have affrækket Barken.

Efterat Dæmningen er færdig, er det aabenbart, at den voger ved det Drivtømmer eller andre flydende Gjenstande, der tilfældigt falde i Vandet og standses af den, ligesom ogsaa Bæveren stadigt tilfører friskt Jord og Mulder, saa at Dæmningen med Tiden bliver ligesaa fast som det Land, igjennem hvilket Floden løber. Træstov søres derhen og spire, og paa gamle Dæmninger har man fundet store Træer voksende; deres Rødder bidrage selvselgelig til at styrke den løse Jord.

Barken, hvormed Træstykkerne oprindelig vare bedækkede, spises ikke strax af Dyrene, men den største Del stjules under Vand for at tjene som Vinterføde. Endvidere lægge de Forraad op for Vinteren ved at tage mindre Grene og dykke ned med dem til Dæmningens Grund; der sætte de dem omhyggeligt imel-

lem de større Træstykker. Naar Bæverne blive sultne, dhffe de da ned til sine skjulte Skatte, udrive nogle Grene, føre dem iland, afsnave Barken og lade de nøgne Grene derpaa atter falde i Vandet, hvor de snart føres hen til Dæmnirgen.

Da vi nu have seet, hvorledes Bæveren formaar at holde Vandet i den rette Hvide, skulle vi se, hvorledes den da bruger det. Den er i høieste Grad et vandelskende Dyr, som aldrig gaar, naar den kan svømme og sjelden befinder sig rigtig godt paa tørt Land. Derfor bygger den sin Bolig tæt ved Vandet og sætter den i Forbindelse med dette ved Hjælp af underjordiske Gange, hvis ene Ende munder ud i Gulen og hvis anden Ende ligger i Vandet saa langt nede, at den ikke kan lukkes af Is. Det er derfor altid muligt for Bæveren at vedligeholde Forbindelsen med sit Forraads-kammer og at gaa fra Huset til dette og omvendt uden at sees fra Vand.

Husene ere næsten fredsrunde og meget lig de velbekendte, grønlandske Snehuse; Høiden er omtrent tre Fod og Gjennemsnittet fra sex til syv. Dette er de indvendige Maal; de ydre ere langt større paa Grund af Murstens Tykkelse, som endda Rædig forøges ved Jord og Grene, saa at Væggene i streng Alde næsten ere saa haarde som Sten. Hver Bolig kan rumme flere Dyr, hvis Leier ere ordnede langs Væggene.

Dag ere alle disse Forsigtighedsregler erkesløse ligeoverfor Bæverfangerne. Selv om Vinteren ere Dyrene ikke sikre. Jægerne slaa paa Isen og komme efter Lyden, naar

de ere nær ved en Abning. Saa snart de have forviklet sig om denes Plads, bortskjære de Isen og tilstoppe Abningen, saa at Bæverne ikke kunne flygte ud i Vandet, naar de opstræmmes. Dernæst gaa de iland og søge at spore Bævernes underjordiske Gang, der stundom er tolv til femten Alen lang; ved nu at passe paa de forskjellige Abninger fange de Dyrene. Men de lide ikke dette Arbeide; thi det er saare møjsommeligt, og Skindene have for Tiden ingen betydelig Værdi.

Medens Bæverjægerne ere paa Fangst, maa de sørge for intet Blod at spille; thi gjøre de dette, opstræmmes Dyrene, ty til Vandet, og det er umuligt at faa fat paa dem.

Bæverne ere lette at tæmme og blive sine Herrer meget hengivne; blandt mange Exempler paa saadanne tamme Dyr skulle vi omtale en Bæver, som fangedes i Kanada. Den var meget ung, liden og uldhaaret, og fjærlig Omgang gjorde den snart tam. Naar den kaldtes ved Navn, gav den et Skrig og kom til sin Herrer. Teppet foran Kaffelovnen var dens Indlingsopholdssted; der strakte den sig ud.

Inden den havde været en Uge i sin nye Bolig, viste den tydeligt sit Instinkt til at bygge. Den slæbte store Koste med Skaff paa hen i en Krog af Værelset, lagde dem overkors og fyldte Rummet imellem dem med Kurve, Bøger, Binde, Støvler, kort sagt Alt, hvad den kunde faa fat paa. Da Arbeidet vovede op, støttede den sig paa sin Hale, som holdt den udmærket oppe, og ofte satte den sig saaledes paa Bagbenene og betragtede sit Verk. Naar den

havde stablet nok op i den ene Ende af Værelset — i Regelen stedse den samme — begyndte den at bedække Rummet mellem Benene paa en Dragkiste, der var saa høit hævet over Gulvet, at den kunde ligge derunder. Hertil anvendte den Græstørv og Pinder og i Mellemrummene smaa Stykker Kul, Hø, Klude, eller hvad den kunde finde. Denne Bygning syntes at skulle tjene som Bolig, den forrige at træde istedet for Dæmning. Da Boligen var færdig, slæbte den Bomuld, Klæde og Sligt ind til en Nede, hvorefter den krøb derind og fjæmmede sin Pels med Bagbenene. Den bar aldrig Noget paa Galen, men den holdt af at dyppe den i Vand, skjønt den ikke skjøttede om at komme helt i Vandet. Naar Galen blev holdt fugtig, krøb den sig aldrig om at drikke; men var denne tør blev den varm, og Dyret syntes at lide, medens det uophørligt vilde drikke. Brød og Mælk udgjorde dets jørnemste Føde; men det var en stor Vnder af fastige Frugter og Rødder.

I Fortiden har Bæveren været udbredt over den største Del af Europa, og den findes endnu paa enkelte Steder. Wagner skrev i 1846, at den var i Donau, i Oderen og Elben; i Westphalen har den ialtsald været indtil for saa Ar siden; i Syd-Rusland er den sjelden.

Bed Rhonesfloden lever den som et uselskabeligt Vanddyr, og dens Dage der ere aabenbart talte. Den Skade, som Bæverne udøve paa Planterne, isærdeleshed paa Pilen, den Pris deres Skind er i, deres Pøse med Kastor — der endnu er et værdifuldt Lægemiddel, deres Kjød, der af Katholikerne spises paa Faste-

dage, den Uleilighed, Naturforskere gjøre sig for at faa et Exemplar til sine Museer — alle disse Faktorer tilsammen bidrage til ganske at udrydde de stakkels Bævere paa Rhonen.

Hvad Skindet angaar, da har det længe været høit anstrevet i Europa som Peltsværk. Selv Herødot omtaler, at det brugtes til Bremmer om Rapper. Adam af Bremen, i det ellefte Aarhundrede, regner Bæverskindet blandt de første Luxusgjinstande; Albertus Magnus, i det trettende Aarhundrede, siger, at skjønt det tidligere var kostbart, er det nu dalet i Pris, medens Olaus Magnus, i det syttende Aarhundrede, atter fortæller om, hvorledes de nordiske Nigmænd stattede det. Besou omtaler, at det i Frankrig anvendtes til Forarbejdelsen af Sandsker og Rapper, og selv nu betales stundom et Bæverkind i Rusland meget høit.

I England har Skindet hovedsagelig været anvendt til Bæverhatte (Kastorhatte). Den Slags Hatte antages at være indførte i England med Normannerne, thi de omtales i Normandiet i en langt tidligere Periode. Først i det syttende Aarhundrede fabrikeredes de i England.

Endnu skulle vi med nogle Ord nævne et Stof, der faaes af Bæveren, nemlig Castoreum, allerede omtalt af Hesiod i det sjette Aarhundrede før Kristi Fødsel som et værdifuldt Lægemiddel. Det findes i Pøsen paa Bæveren. Det spillede en storartet Rolle i Legemidlenstaben i den ældre Tid og ansaaes næsten som en Universalmedicin. Hippokratets anbefaler det; Plinius beskriver dets underfulde Virkninger i Medicinen: indgnedet paa Haanden frem-

kalder det Sövn; det var et Lægemiddel for Epilepsi og Modgift mod visse Gifstarter; det helbrede for Kramper, nervøse Onder, Lændersmerter, slet Fordøielse, Gikke og Lamhed; det forstærkede Synet og hjalp for Drepine og Tandpine. Galen kalder det et berømt Lægemiddel, og Archigenes skrev en hel Bog om det. Hele Bæveren var i Fortiden et fuldstændigt Ruskammer af Medicamenter: dens Olie helbrede for Sovesygge, Apoplegi, Krampetrækninger og Rheumatisme, for Asthma og Kolik; dens Hale, naar den spistes, for indvendige Saar; dens Blod var velgjørende ved epileptiske Anfald, og hængte man dens Lænder om et Barns Hals, befordrede de Tandbruddet. Galden helbrede for Densygge, og Skindet standsede Blødning af Saar. Bæverstindet forarbejdedes til Tøfler, Strømper og Handsker for Fodagrister.

Naar Castoreum strag toges fra Dyret og anvendtes varmt, skulde det være et ypperligt Midde for Kolik og selv for Galskab. Der er et gammelt jødisk Sagn, som gaar ud paa, at man ved at gaa med en Bæverhat, indguide Hoved og

Nyg med Olie, udpresset af Castoreum, og to Gange om Dagen spise et Guldstyckes Vægt af dette Stof, faar en saa ypperlig Sukommelse, at man Intet glemmer.

Castoreum var et Lægemiddel for talrige andre Sygdomme; men i det sidste Aarhundrede er dets Rykdalet i Europa. Det amerikanske Stof er falden betydeligt i Værdi, og det fra Europa betales tolv til sexten Gange høiere end det fra Canada. En Castorsek af en Bæver, som nylig blev fanget i Transsylvanien, kjøbtes af en Apotheker for ca. 140 Dollars. I Wien vilde Prisen for hele Sekken beløbe sig til den umaadelige Sum af 1200 Dollars. Vilde en Læge lade en Patient bruge to Drakmer deraf om Dagen, da vilde dette blive en daglig Udgift af 130 Dollars.

Vi have nu givet en kort Beskrivelse af Bæverne og den Nytte, de stiftede. Der er saa Dyr, i hvis Historie der findes saamange Overdriivelser; men selv om man holder sig til den nøgne Sandhed, frembyde de dog en høi Grad af Interesse, der strækker sig igjennem mere end fire og tyve Aarhundreder.

Blandinger — Nytt og Gammelt.

En Renteberegning. Tænker man sig 1 Skilling norsk udsat paa Rente og Rentens Rente a 5 pCt. ved Kristi Fødsels Aar, vil Slutkapitalen heraf i indløbende Aar langt overstige

de Flestes Forventning, da den udgjør den umaadelige Sum af ca. 38,653,400,000,000,000,000,000,000,000,000,000,000 Spd. Da det er vanskeligt at danne sig en Fore-

stilling om Størrelsen af denne Kapital, ville vi anvende en anden Maalestof. Antager man Værdien af 1 Pd. rent Guld til 290 Spd., 1 Kubikfod af samme Metal til en Vægt af 1417 Pd., og Jordklodens Kubikindhold til 2,650,184,708 geogr. Kubik-Mile, bliver Prisen paa en "Guldklump" af denne Størrelse ca. 14,387,540,000,000,000,000,000,000 Spd. Saa umaadelig stor denne Sum end forekommer os at være, er den dog en Ubethdelighed sammenlignet med ovenstaaende, da der, for at opveie Værdien af denne, behøves over 2,686,590,000 saadanne Guldkloder. For derfor at anvende en endnu større Maalestof, ville vi vælge vor Solklode, der som bejndt er omtrent 1,400,000 Gange større end Jorden, men desuagtet vil der behøves 1919 Guldkloder af denne Størrelse; eller om vi summerer sammen Kubikindholdet af Solen og alle de bejndte Kloder, som omfædder den, vil dog den ovenfor staaende Sum i Værdi opveie et Antal af ca. 1916 saadanne Guldmasjer!

For at give et Begreb om, hvor meget Kapitalen tiltager i de sidste Aarhundreder, ville vi anføre, at, medens den efter 190 Aar blot udgjør 1 Spd. 11½ ø, er den efter 500 Aar allerede voget til 327,693,855 Spd., og efter 1427 Aar, i Værdi lige stor som en Guldmasje af hele Jordklodens Størrelse.

Jernbane gennem Mesopotamien. Den tyrkiske Regjering har ladet sig overtale til for engelsk Kapital at anlægge en Jernbane for at forbinde Middelhavet med den persiske Bugt, og den kommer til at løbe tværs igennem Mesopotamien. Da

kan man alisaa ved Hjælp af Damp aflægge et Besøg paa de Steder, hvor de gamle Patriarker færdedes, og lettelig bese Ruinerne af Nineveh og Palmyra.

Grotten ved Ugradina paa den venstre Donaubred, i Nærheden af Orsova, kan rumme 1000 Mand og er mærkelig efter Forsvaret mod Tyrkerne i Aaret 1694, da en østerrigtig General med nogle faa Tropper her havde sit Tilhold. Den kaldes ogsaa Veterans-Hulen. Mærkelige Huler i Oberkrain ere Adelsbergerhulen med den for sit Alabast og stjerne Stalaktit berømte Magdalenagrotte og Turnierhøhle. Man fanger her et sjældent Dyr, der er bejndt i Naturhistorien under Navnet Proteus, ligner noget en Wal, men har ingen Finner og er stabt som et Firben. Det opholder sig i Vandet paa Grottens Bund. Lueg, St. Servio, nær ved Trieste, og Corynale-Grotten samt Duegrotten ved Kleinhäusel ere ogsaa bejndte. Et underligt Fænomen, som ikke kan forklæres uden af Vandets Tiløb og Aflob igennem underjordiske Huler, er det, som aarlig findes Sted omkring ved Zirkniker Søen. Der er 2 Aabninger i en nærliggende Klippe, hvor alt Vandet afløber fra Søen, naar den staar over sine sædvanlige Bredder. Men mod Enden af Juni Maaned og i de første Dage af Juli løber Vandet aldeles bort igennem 18 underjordiske Kanaler og nu bevoges Søbunden med den herligste Planterigdom og vedbliver at være tør i 3 til 4 Maaneder. Efter den Tids Forløb kommer Vandet atter frem fra Kanalerne og fylder Søen ganske i nogle Dage. Man har Grem-

pler paa, at den visse Aar har været faldt og lømt 2 a 3 Gange, og Skundom beholdt sit Vand hele Aaret gjennem; aldrig derimod, at den har været tom over 4 Maaneder. I Nöhren er Jorden hul paa flere Steder, især mellem Jedowniz og Slop, hvor mange tragtformige Fordybninger antyde, at Hullerne ere indstjrtede. Saaledes er Mocha i Nöhren en indstjrtet Gule fra den nyere Tid.

Paa Gulers Indstjrtning har man flere Exempler:

I Aaret 1585 sank en Del af Flækken Nottingham i Kent 100 Fod dybere ned, end den før havde staaet.

Ved Frederikshald i Norge indtraf en Gulesstjrtning i Aaret 1702, hvorved en Gaard sank 100 Favne dybere ned. Ved Pyrmont fandt en Gulesstjrtning Sted i Aaret 1800. I Siebenbürgen havde man i de vaade Aar 1815 og 16 et Exempel paa, at en Vinhave ovenpaa et af Vandet udhulet Bjerg stred ned over en underliggende Eiendom, hvilket foranledigede en vanskelig Proces, da Besidderen af det underjordiske Landstykke paastod, at Vinhaven hørte ham til, saalænge den laa paa hans Grund, hvorfra den forrige Eier maatte tage den bort, hvis han vilde have den. Dog var dette mere

at betragte som et Bjergstred, end en Gulesstjrtning. I Schweiz findes flere Slags Guler: Krykthuler, Iskhuler, Vindhuler og Drypstenshuler. Iblandt Gulerne i Frankrig udmærker sig især den skønne Buegrotte ved Arkh, Departement Algerre, 50 til 60 Fod bred og 15 til 16 Fod lang. I Cevennerbjergene, i Languedoc, findes mange store Guler. I Grotten Valori kan man, uden at behøve at gaa langt omkring, betragte allehaande Stalactiter med Fornøielse. Gulen ved Grace Dieu i Nærheden af Besangon er bestandig fuld af Is paa en Kilde nær, som aldrig fryser.

I en Skov i Franche Comte, 5 fransk Mile fra Besangon, er en Gule, 900 Fod under Overfladen med en 60 Fod bred og 80 Fod høi Indgang og en 135 Fod bred og 168 Fod lang Grotte. Formedst Ismasjer til begge Sider hersker her en utaalelig Kulde. Disse naturlige Iskældere ere ikke sjeldne hverken i Frankrig eller i Italien. I Nærheden af Besoul er en Gule, som daglig i den varmeste Tid producerer mere Is, end der kan føres bort i 8 Dage. Er der Dunst i Gulen, ansees dette som et Tegntil Regn. Om Vinteren tør Ijen op. En lignende Grotte findes i Nærheden af Duce i Franche Comte.

Indhold: Margrethe. (Slutning.)—Karl den Store.—Ebillingerne. (Af Thyregod.)—Bæveren og dens Volkig.—Blandinger—Nyt og Sammelt.